

Nr 10.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1953/54 under tionde huvudtiteln, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Handelsdepartementet.

1:o) **Handelsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 januari 1953) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 704 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 628 200 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande löneställningen för vissa tjänstemän inom statsdepartementen m. m. föreslås, att en tjänst som förste kanslisekreterare i Ce 29 utbytes mot en tjänst som budgetsekreterare i Cr 8 samt att en tjänst som andre kanslisekreterare i Ca 25 utbytes mot en tjänst som förste kanslisekreterare i Ca 29. Vidare föreslås, att tjänstebenämningen andre kanslisekreterare ändras till kanslisekreterare.

Förslaget i övrigt innebär, förutom att en extra ordinarie tjänst för expeditionsvakt överföres till ordinarie stat, automatiska kostnadsändringar.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, tillstyrker de föreslagna ändringarna i personalförteckningen och har icke något att invända mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 januari 1953;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	255 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	186 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	231 400

Summa kronor 704 400;

c) till *Handelsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 704 400 kronor.

2:o) **Handelsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 3), innebärande en främst av belastningen å anslaget föranledd anslagshöjning av 8 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 72 200 kronor.

3:o) **Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 3 och 4) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 000 kronor.

Med hänsyn till den år 1952 genomförda allmänna lönehöjningen samt inträffade prisstegringar beräknas medelsbehovet till 28 000 kronor såväl för innevarande som för nästa budgetår. Anslaget bör sålunda enligt departementschefen höjas med 3 000 kronor för nästa budgetår och upptagas med 28 000 kronor. För att täcka det beräknade underskottet för innevarande budgetår synes, framhåller departementschefen, om riksdagen icke har någon erinran däremot, ytterligare högst 3 000 kronor få tagas i anspråk under anslaget. För att i framtiden möjliggöra erforderliga överskridanden föreslås, att anslagets karaktär ändras till förslagsanslag. Dyliga överskridanden täckes i efterhand genom att kostnaderna uttages av tillverkarna.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och har icke något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

4:o) **Bergsstaten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 5—7) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Bergsstaten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 179 700 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 148 700 kronor.

Departementschefen föreslår, att befattningen som gruvingenjör i norra distriktet, vilken enligt beslut av 1951 års riksdag skall tills vidare hållas vakant, får återbesättas, om lämplig sökande finnes att tillgå.

Vidare föreslås en höjning med 500 kronor för biträde med kartkomplettering ävensom att 1 000 kronor beräknas till extra arbetskraft i norra distriktet under förutsättning av att gruvingenjörsbefattningen förblir obesatt. Ett belopp motsvarande grundlönen å gruvingenjörstjänsten i västra distriktet föreslås överflyttat från icke-ordinarieposten till ordinarieposten.

Förslaget i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsökningar.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	112 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	5 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	61 400

Summa kronor 179 700;

b) till *Bergsstaten: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 179 700 kronor.

5:o) **Bergsstaten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 7 och 8), innebärande en anslagshöjning av 8 500 kronor, som föranletts av taxehöjning och stigande antal inspektionsresor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 31 100 kronor.

6:o) **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 8 och 9), innebärande en av automatiska kostnadsstegringar föranledd anslagshöjning av 24 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	50 800
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	21 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	38 400

Summa kronor 111 200;

b) till *Sprängämnesinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 111 200 kronor.

7:o) **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 9 och 10), innebärande en av automatiska kostnadsstegringar föranledd anslagshöjning av 2 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 17 500 kronor.

8:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 10 och 11), innebärande en av automatiska kostnadsstegringar föranledd anslagshöjning av 112 700 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	354 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	49 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	216 000

Summa kronor 620 000;

b) till *Fartygsinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 620 000 kronor.

9:o) **Fartygsinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 11 och 12), innebärande en av belastningen å anslaget och höjda biljettpriser föranledd anslagshöjning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 102 000 kronor.

10:o) **Sjöbefälsskolorna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12, s. 12—16) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för sjöbefälsskolorna, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till *Sjöbefälsskolorna: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 312 200 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 875 200 kronor.

Den omorganisation av sjöbefälsutbildningen, som försöksvis pågått de senaste åren, kommer att vid utgången av läsåret 1952/53 vara fullt genomförd på både den nautiska och den maskintekniska linjen. Erfarenheterna av den reformerade utbildningen anses ha varit goda. Departementschefen förordar därför, att de nya undervisningsplanerna nu fastställas och att de extra klasserna infogas i organisationen. I anslutning härtill bör enligt departementschefen i fortsättningen hela kostnaden för verksamheten vid sjöbefälsskolorna i vanlig ordning redovisas å riksstaten. Departementschefen tillstyrker, att ytterligare en 3:e maskinistklass anordnas vid skolan i Göteborg.

Det utökade behov av lärarkrafter, som den nya organisationen innebär, kan i huvudsak tillgodoses genom vidgat anlitande av timlärare eller extralärare. Kostnaderna härför har — på grundval av vid utgången av budgetåret 1951/52 gällande avlöningsförmåner — beräknats till 134 700 kronor. Härutöver föreslås skola vid sjöbefälsskolan i Göteborg inrättas en ny ordinarie lektorstjänst i maskinteknik m. m. Innehavaren av tjänsten föreslås placerad i lönegrad Ca 31 eller Ca 33 i överensstämmelse med de av riksdagen godkända, i prop. nr 241/1952 angivna grunderna.

Medelsbehovet för arvoden åt timlärare beräknas öka med dels nyssnämnda belopp av 134 700 kronor, dels ock — beträffande den personal, som redan tidigare avlönats från anslaget — 43 600 kronor i anledning av under 1952 företagen höjning av timlärartaxan. Med hänsyn till den höjning av vissa timlärararvoden, som följer av riksdagens beslut i anledning av prop. nr 241/1952, bör till arvodena anvisas ytterligare 48 000 kronor. Den sammanlagda ökningen av medelsbehovet för ersättning åt timlärare beräknas till 226 300 kronor.

Kostnaderna för den förordade nya lektorstjänsten i Göteborg beräknas till 23 000 kronor. Enligt beslut av riksdagen år 1952 har lönegradsplace-

ringen höjts för rektorer, lektorer och adjunkter vid sjöbefälsskolorna; vidare skall den för de allmänna och tekniska läroverken gällande reglerade befordringsgången för icke-ordinarie lärare äga motsvarande tillämpning vid sjöbefälsskolorna såvitt angår lärare av jämförligt slag. De härigenom uppkommande merkostnaderna beräknas till 83 000 kronor.

För skrivbiträdes hjälp på rektorsexpeditionerna har under anslaget för innevarande budgetår beräknats 2 400 kronor. Härjämte disponeras för samma ändamål bidrag från handels- och sjöfartsfonden. Då enligt departementschefen medel i fortsättningen ej bör ställas till förfogande från fonden, föreslås att anslaget uppräknas med 15 000 kronor för ersättning till skrivhjälp.

Förslaget i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsökningar.

Utskottet finner sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka, att de nya undervisningsplanerna nu fastställas och att de extra klasserna infogas i organisationen. Mot förslaget om inrättande av en ny ordinarie lektorstjänst i maskinteknik m. m. har utskottet icke något att erinra liksom ej heller mot de verkställda kostnadsberäkningarna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för sjöbefälsskolorna vidtaga den ändring, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 januari 1953;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

U t g i f t e r:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	456 700
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	8 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	602 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	258 900

Summa kronor 1 326 200;

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Hyror och hyresersättningar	14 000
---------------------------------------	--------

Nettoutgift kronor 1 312 200;

c) till *Sjöbefälsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 312 200 kronor.

11:o) *Sjöbefälsskolorna*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 16 och 17), innebärande en främst av belastningen å anslaget föranledd anslagshöjning av 11 900 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 54 100 kronor.

12:o) **Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 17 och 18), innebärande att för här ifrågavarande ändamål anvisas ett särskilt reservationsanslag, och under erinran om att kostnaderna härför hittills bestritts av sjöbefälsskolornas omkostnadsanslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

13:o) **Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 18), innebärande en anslagshöjning av 1 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 6 000 kronor.

14:o) **Sjöbefälsskolorna: Praktisk lärarkurs.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, s. 18 och 19) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Praktisk lärarkurs* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 3 700 kronor.

15:o) **Sjöbefälsskolorna: Arvoden åt deltagare i praktisk lärarkurs.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 19 och 20) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 8 700 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Huss* (I: 76) och den andra inom andra kammaren av herrar *Swedberg* och *Widén* (II: 96), hemställts, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till kommerskollegii framställning måtte besluta anvisa till arvoden åt deltagare i praktisk lärarkurs vid sjöbefälsskolorna ett belopp av 19 080 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 76.

Kommerskollegium har hemställt, att till arvoden åt deltagare i praktisk lärarkurs anvisas 19 080 kronor.

Till stöd härför anför kollegium, att lärarkandidat vid de allmänna läroverken, som genomgår praktisk lärarkurs, uppbar under föregående budgetår särskilt arvode. Då den praktiska lärarkursen vid sjöbefälsskolorna mot-

svarar ifrågavarande kurser vid de allmänna läroverken, bör enligt collegium sådant arvode även utgå till lärarkandidaterna vid sjöbefälsskolorna.

Departementschefen framhåller, att enligt beslut av föregående års riksdag vid höstsessionen skall lärare i den reglerade befordringsgången vid de allmänna läroverken erhålla oavkortad lön under deltagande i praktisk lärarkurs. Sådan kurs har ansetts böra jämföras med exempelvis de inom kommunikationsverken anordnade kurserna för dessa verks tjänstemän. Befordringsgången är emellertid enligt departementschefen icke tillämplig å deltagarna i den praktiska lärarkursen vid sjöbefälsskolorna. Departementschefen anser det önskvärt, att även dessa lärarkandidater tillerkänns visst bidrag under den tid av fyra månader, som kursen pågår, och förordar, att arvode utgår med ett belopp av 360 kronor i månaden. Med hänsyn till det beräknade antalet deltagare i kursen — 6 lärarkandidater — föreslås anslaget skola uppföras med 8 700 kronor.

Utskottet. Det motionsvis gjorda yrkandet sammanfaller med kommerskollegii framställning den 29 augusti 1952, vari föreslagits att deltagarna i den praktiska kursen vid sjöbefälsskolorna skola komma i åtnjutande av samma arvode som lärarkandidaterna vid de allmänna läroverken. Utskottet vill i anledning härav erinra om att enligt grunderna i den av 1952 års riksdag (höstsessionen) godkända propositionen nr 241 angående lönegradsplacingen för vissa tjänster m. m. skall lärare i befordringsgången under deltagande i praktisk lärarkurs i stället för särskilt arvode åtnjuta oavkortad lön.

Departementschefen har framhållit, att befordringsgången icke är tillämplig å deltagarna i den praktiska lärarkursen vid sjöbefälsskolorna. Med anledning av detta uttalande vill utskottet bringa i erinran, att enligt förberörda proposition skall den vid de allmänna och tekniska läroverken gällande reglerade befordringsgången för icke-ordinarie lärare äga motsvarande tillämpning vid sjöbefälsskolorna för lärare av jämförligt slag. Härav följer, att befordringsgången är tillämplig i vad avser ifrågavarande lärarkategori i sådana ämnen, som äga motsvarighet vid de allmänna och tekniska läroverken. Med hänsyn härtill kan fråga alltså uppkomma om befordringsgångens tillämplighet på deltagarna i den praktiska lärarkursen vid sjöbefälsskolorna. För sådant fall synes Kungl. Maj:t böra äga att, för att kunna bereda lärarkandidaterna förmånen av oavkortad lön under kursen, avföra härav föranledda merkostnader å förevarande anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 76 och II: 96, till *Sjöbefälsskolorna: Arvoden åt deltagare i praktisk lärarkurs* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 8 700 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

16:o) Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar. Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader. Sveriges geologiska undersökning: Utrustning. Sveriges geologiska undersökning: Malmletning. Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossar. Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågasvarande ändamål (punkt 18) avgiver utskottet särskilt utlåtande denna dag, vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

17:o) Vissa kostnader för statens gruvegendom. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 22), innebärande en anslagsminskning av 6 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 34 000 kronor.

18:o) Statens provningsanstalt: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, s. 22—24) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för statens provningsanstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 554 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 310 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslås att befattningen som värmeledningskötare i Ca 12 omvandlas till en tjänst som mekaniker i Ca 13.

Förslaget i övrigt innebär i huvudsak automatiska kostnadsökningar.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition och då den verkställda anslagsberäkningen synes böra godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens provningsanstalt, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 januari 1953;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	323 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> . . .	217 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	491 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	520 000

Summa kronor 1 554 000;

c) till *Statens provningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 554 000 kronor.

19:o) **Statens provningsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 25 och 26), innebärande en av belastningen å anslaget och prisstegringar föranledd anslagshöjning av 33 200 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 274 700 kronor.

20:o) **Statens provningsanstalt: Utrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22, s. 26—29) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 120 000 kronor.

Till utrustning för anstalten föreslår departementschefen samma belopp som för löpande budgetår.

Departementschefen anser det önskvärt, att åtgärder vidtages för att möjliggöra officiell provningsverksamhet även på andra orter än i Stockholm och Göteborg, där sådan verksamhet hittills bedrivits. Framförallt inom det byggnadstekniska området anses en lokalt organiserad provningsverksamhet vara till stort gagn. Enligt ett inom handelsdepartementet utarbetat organisationsförslag skall den lokala provningsverksamheten — anordnad vid tre högre tekniska läroverk — i såväl administrativt som tekniskt hänseende underställas statens provningsanstalt. Förslaget har tillstyrkts av statskontoret och statens provningsanstalt, under det att de berörda läroverken ansett, att verksamheten borde administreras av dem själva. Då det torde innebära en förenkling, om den lokala provningsverksamheten inordnas under statens provningsanstalt, anser departementschefen ett sådant arrangemang i princip vara att föredraga. Departementschefen vill emellertid nu endast förslå att lokal provningsverksamhet under nästa budgetår anordnas försöksvis vid ett läroverk i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i departementspromemorian. En viss materielanskaffning anses vara erforderlig när verksamheten sättes i gång. Departements-

chefen beräknar härför 15 000 kronor, vilket belopp ansetts böra upptagas under förevarande anslag. Ersättning till personal samt övriga utgifter för verksamheten föreslås skola bestridas från statens provningsanstalts avlönings- och omkostnadsanslag.

Utskottet. Departementschefens förslag i fråga om decentralisering av provningsverksamheten har icke givit utskottet anledning till erinran. Den verkställda anslagsberäkningen godtages.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kronor.

21:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, s. 29—34) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 2 457 100 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 986 800 kronor.

Departementschefen framhåller, att verksamheten vid försöksanstalten väsentligt ökat i omfattning. Inkomsterna för budgetåret 1950/51 utgjorde drygt 1 miljon kronor, medan de för innevarande budgetår har beräknats till 1,8 miljon kronor; för nästa budgetår väntas de stiga till 2 285 000 kronor. Anstalten bedriver även egen forskning och kostnaderna för denna framkommer som skillnaden mellan utgifterna å avlönings- och omkostnadsanslagen samt inkomsterna. Denna nettoutgift angavs i föregående års statsverksproposition till 700 000 kronor. Anstalten har nu begärt att nettoutgiften skall höjas till 1 160 000 kronor. Departementschefen beräknar densamma för nästa budgetår till högst 1 000 000 kronor, därvid hänsyn tagits till att den nya vindtunnelanläggningen bör utnyttjas icke blott för beställda uppdrag utan även för anstaltens egen forskning.

Departementschefen föreslår, att den nya vindtunnelanläggningen tills vidare får bilda en särskild sektion inom anstalten och att till sektionschefen får utgå arvode, motsvarande skillnaden mellan vederbörandes egen lön och lön i lönegraden Cp 10, dock högst 225 kronor för månad.

Beträffande den personal, som erfordras för den nya anläggningen, förordar departementschefen, att följande tjänster inrättas för ändamålet, nämligen en förste forskningsingenjör i Ce 33, en förste forskningsingenjör i Ce 31, en förste avdelningsingenjör i Ce 29, en avdelningsingenjör i Cg 27, tre försöksledare, varav en i Ce 25, en i Cg 25 och en i Ce 23, en ritare i Ce 19, tre tekniker, varav två i Ce 17 och en i Cg 15, en kontorist i Cg 13 och slutligen ett kanslibiträde i Cg 11.

Till extra ordinarie stat föreslås överförda en förste avdelningsingenjör, vilken samtidigt i anslutning till resultatet av tjänsteförteckningsrevisionen bör uppflyttas till lönegraden Ce 31, en kansliskrivare och ett kanslibitråde.

Förslaget i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsökningar.

Utskottet finner sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka, att nettoutgiften för nästa budgetår beräknas till högst 1 miljon kronor. Mot de föreslagna ändringarna i personalförteckningen för försöksanstalten har utskottet icke funnit något vara att erinra liksom ej heller mot anslagsberäkningarna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för flygtekniska försöksanstalten, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 januari 1953;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	103 400
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	16 200
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	1 062 700
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	584 800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	690 000

Summa kronor 2 457 100;

c) till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 457 100 kronor.

22:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 35—37), innebärande en anslagshöjning av 314 800 kronor, som främst föranletts av emotsedd utvidgning av verksamheten vid anstalten, hemställer utskottet.

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 830 100 kronor.

23:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Komplettering av maskiner och utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 37 och 38), som innebär anskaffning av en dagtryckprovmaskin och sex automatiska skri-

vare, får utskottet, under erinran om att anslaget för löpande budgetår uppförts med 62 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Komplettering av maskiner och utrustning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

24:o) *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning för vindtunnelanläggning m. m.* Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 26) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 104), varom utskottet velat här

erinra.

25:o) *Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 39—42), innebärande dels överföring till ordinarie stat av två kontorsbiträdestjänster, dels höjning med 200 kronor av arvodet till institutets bibliotekarie, dels ock automatiska kostnadshöjningar, får utskottet under erinran om att anslaget för löpande budgetår uppförts med 336 700 kronor hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 januari 1953;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	118 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	151 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	135 000

Summa kronor 411 000;

c) till *Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 411 000 kronor.

26:o) *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 42), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

27:o) **Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29, s. 42—46) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 245 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 170 000 kronor.

Till följd av prisstegringarna och de ökade lönekostnaderna uppstod under föregående budgetår en betydande utgiftsökning. En förstärkning av anslaget syntes nödvändig, och riksdagen anvisade i detta syfte ett belopp av 50 000 kronor å tilläggsstat för budgetåret 1951/52.

Det har icke varit möjligt att öka inkomsterna i takt med utgifterna, och för nästa budgetår hemställer institutets styrelse om en höjning av anslaget med 90 000 kronor. Institutets finansiella läge är sådant, framhåller departementschefen, att det synes angeläget, att ett stabilt ekonomiskt underlag för verksamheten erhålles. Det ökade stöd, som kan lämnas institutet från staten, bör koncentreras härpå. Departementschefen anser att verksamheten nu bör konsolideras och tillfälle beredas institutet att arbeta under lugnare ekonomiska förhållanden. I första hand synes därvid pensionsfrågan för konsulentpersonalen böra lösas samt en höjning av arvoden till speciallärarna genomföras. Även för omkostnader har ytterligare medel ansetts erforderliga. Det är ovisst, framhåller departementschefen, om inkomsterna under nästa budgetår — särskilt av informationsverksamheten — kommer att uppgå till av institutet angiven storlek, varför de enligt departementschefen försiktigtvis bör uppskattas till ett något lägre belopp än institutet beräknat.

På anförda skäl föreslås, att anslaget för nästa budgetår höjes. Departementschefen förordar, att det uppräknas med 75 000 kronor till 245 000 kronor.

Departementschefen förutsätter, att institutet liksom hittills skall få disponera samtliga inkomster för täckande av utgifter för kursverksamheten m. m.

Utskottet instämmer i departementschefens uttalande, att hantverksinstitutets verksamhet nu bör konsolideras och tillfälle beredas institutet att arbeta under lugnare ekonomiska förhållanden. Utskottet vill i sådant syfte tillstyrka, att anslaget höjes från 170 000 kronor till 245 000 kronor. I likhet med departementschefen anser utskottet, att institutet liksom hittills skall få disponera samtliga inkomster för täckande av utgifter för kursverksamheten m. m.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 245 000 kronor.

28:o) **Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 46 och 47), innebärande en anslagshöjning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

29:o) **Statens hantverksinstitut: Särskilda rationaliseringsundersökningar.** I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Weiland* (I: 252) och den andra inom andra kammaren av herrar *Carlsson* i Tibro och *Mårtensson* i Smedstorp (II: 285), har hemställts, att riksdagen måtte till Statens hantverksinstitut: Särskilda rationaliseringsundersökningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 285.

Utskottet vill erinra, att rationaliseringsverksamheten inom hantverket och den mindre industrien har i stort sett bedrivits och utvecklats med hjälp av de intäkter, som inflyta dels genom bidrag från branschorganisationer och dels genom ersättning från enskilda företag för utförda uppdrag.

Utskottet inser väl betydelsen av ett intensifierat rationaliseringsarbete på här ifrågakommande område och anser att ett ekonomiskt statligt stöd åt denna verksamhet skulle vara önskvärt. Under punkt 27 i det föregående har utskottet emellertid tillstyrkt, att anslaget till kursverksamheten m. m. vid statens hantverksinstitut höjes från 170 000 kronor till 245 000 kronor i syfte att åstadkomma ett bättre ekonomiskt underlag för verksamheten än vad hittills varit fallet. Med hänsyn härtill anser utskottet sig icke böra tillstyrka, att särskilda medel anvisas för rationaliseringsundersökningar utöver vad som för detta ändamål kan rymmas inom ramen för nämnda anslag. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att föregående års riksdag avslagit motioner av samma innehåll som de nu förevarande.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 252 och II: 285 icke må av riksdagen bifallas.

30:o) **Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 47—50), innebärande en anslagshöjning av 18 000 kronor, varav 13 000 kronor avses för akademiens centrala verksamhet och 5 000 kronor för verksamheten vid försöksstationen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 170 000 kronor.

31:o) **Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 50 och 51), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

32:o) **Statens tekniska forskningsråd.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 51 och 52), innebärande en anslagshöjning av 6 100 kronor, varav 2 000 kronor avses för tillfällig arbetshjälp åt rådets registrator och för rådets expensmedel, medan återstoden är föranledd av den allmänna lönehöjningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 72 800 kronor.

33:o) **Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 53 och 54), innebärande en av ökade löner och priser föranledd anslagshöjning av 150 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 395 000 kronor.

34:o) **Bidrag till svenska träforskningsinstitutet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35, s. 54—57) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 750 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 673 000 kronor.

I anledning av redan företagen uppräknning av arvodet till institutets styresman föreslås anslaget höjt med 2 000 kronor. Vidare föreslås att av statsmedel utgående lön till avdelningschef vid institutet, vilken icke tillika är professor vid tekniska högskolan i Stockholm, skall höjas till det belopp, som motsvarar den nuvarande lönen till sådan professor. Som villkor för höjningen synes i avtalet böra föreskrivas, att den nuvarande innehavaren av befattningen skall vara skyldig att undervisa vid högskolan i samma omfattning som hittills eller fyra timmar per vecka. Härvid förutsätter departementschefen, att den från högskolan utgående ersättningen för denna undervisning skall tillfalla institutet; dock anses avdelningschefen av ifrågavarande ersättning böra erhålla så stort belopp, att han icke vidkännes minskning i sina nuvarande sammanlagda löneförmåner. Då sagda ersättning f. n. uppgår till 5 300 kronor för år, vilket belopp överstiger den ifrågasatta lönehöjningen jämte rörligt tillägg, är enligt departementschefen någon höjning av anslaget i anledning av styrelsens hemställan i denna del icke nu erforderlig.

Å posten till rörligt tillägg beräknas för nästa budgetår en höjning med 67 300 kronor.

Bidraget till pensionsavgifter föreslås skola höjas med 3 300 kronor med

stöd av gällande avtal. I anledning av de av styrelserna för träforskningsinstitutet, textilforskningsinstitutet och institutet för konserveringsforskning gjorda framställningarna rörande den av statsmedel bekostade pensioneringen av viss personal vid dessa institut förordar departementschefen, att denna fråga tages under omprövning av 1951 års pensionsutredning. Det synes departementschefen emellertid skäligt, att ifrågavarande befattningshavare, i avvaktan på resultatet av nämnda omprövning, redan nu tillförsäkras viss provisorisk höjning av pensionerna som kompensation för levnads-kostnadernas stegring. Departementschefen förordar att denna höjning åstadkommes genom pensionstillägg av statsmedel. Därest riksdagen icke har något att erinra, förutsättes det få ankomma på Kungl. Maj:t att vid eventuellt uppkommande pensionsfall meddela närmare föreskrifter rörande pensionstilläggens storlek. Under innevarande och nästa budgetår beräknas icke någon av här avsedda befattningshavare komma i åtnjutande av pension. Någon utgift för de nu föreslagna pensionstilläggen torde sålunda icke komma att åsamkas staten under nämnda budgetår.

Statens bidrag till institutets kostnader för städning föreslås för nästa budgetår höjt med 4 800 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot att angiven personal hos träforskningsinstitutet, textilforskningsinstitutet och institutet för konserveringsforskning i avvaktan på resultatet av 1951 års pensionsutredning av statsmedel tillförsäkras viss provisorisk höjning av pensionerna som kompensation för levnads-kostnadernas stegring. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vid eventuellt uppkommande pensionsfall meddela närmare föreskrifter rörande pensionstilläggens storlek. Departementschefens förslag i övrigt under förevarande punkt tillstyrkas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 750 400 kronor.

35:o) **Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 57—59), innebärande en anslagshöjning av 15 400 kronor, varav 12 700 kronor avse rörligt tillägg, 200 kronor olycksfallsförsäkringsavgifter samt 2 500 kronor bidraget till pensionsavgifter, får utskottet under erinran om sitt uttalande under nästföregående punkt hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 122 000 kronor.

36:o) **Bidrag till metallografiska institutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, s. 59), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till metallografiska institutet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 23 700 kronor.

37:o) **Bidrag till institutet för konserveringsforskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, s. 60—63) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 368 600 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 275 000 kronor.

Av styrelsen för institutet gjord framställning om höjning av statens bidrag till institutet i vad avser medel till lönehöjning åt en assistent samt till löner åt ett kontorsbiträde, en laboratoriechef och viss ytterligare personal ävensom till höjt rörligt tillägg går icke utöver statens avtalsenliga åtaganden och bör enligt departementschefen sålunda föranleda motsvarande uppräkning av anslaget. Departementschefen tillstyrker alltså, att anslaget för nästa budgetår i enlighet med styrelsens förslag för nu nämnda ändamål höjes med sammanlagt i runt tal 106 700 kronor. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva frågan om ersättning till nyssnämnda assistent.

Statens bidrag till pensionsavgifter föreslås skola i enlighet med styrelsens med stöd av gällande avtal gjorda hemställan höjas med 3 800 kronor. Vad i övrigt angår frågan om pensioneringen av vissa befattningshavare vid institutet hänvisas till vad därom anförts vid anmälan av styrelsens för Svenska träforskningsinstitutet anslagsäskanden för nästa budgetår.

Statsbidraget för nästa budgetår till institutets omkostnader bör enligt departementschefen i enlighet med gällande avtal beräknas med beaktande av den förutsedda omfattningen av institutets verksamhet och med utgångspunkt från det i avtalet angivna maximibeloppet av 60 000 kronor för år. Med hänsyn till den väntade omfattningen av institutets verksamhet under nästa budgetår beräknas bidraget till omkostnader till 55 000 kronor, vilket belopp med 10 000 kronor överstiger motsvarande bidrag för innevarande budgetår.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda beräkningen av anslaget för nästa budgetår, får under hänvisning till sitt under punkt 34 i det föregående gjorda uttalande hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 368 600 kronor.

38:o) **Bidrag till Hemmens forskningsinstitut.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39, s. 63—69) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Boo m. fl.* (I: 17) och den andra inom andra kammaren av fru *Eriksson*

i Stockholm *m. fl.* (II: 26), i vilka hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1953/54 bevilja Hemmens forskningsinstitut ett statsanslag av 180 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Osvald* (I: 253) och den andra inom andra kammaren av fröken *Ager m. fl.* (II: 289), i vilka hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1953/54 bevilja Hemmens forskningsinstitut ett med 50 000 kronor förhöjt reservationsanslag för inrättande av en särskild upplysningsavdelning inom institutet.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 26 och II: 289.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 130 000 kronor.

Institutets styrelse har framlagt förslag till omorganisation av institutet. Departementschefen tillstyrker, att detsamma i stort sett lägges till grund för den tillämnade omorganisationen, såvitt angår huvudmannskapet för institutet. Vad beträffar förslaget rörande styrelsens storlek och sammansättning anser departementschefen viss jämkning böra ske med hänsyn bl. a. till att staten, som lämnar det största bidraget till institutet, bör erhålla en starkare representation än som avses i förslaget. Överläggningar om nu nämnda och vissa andra, smärre justeringar av omorganisationsförslaget pågår för närvarande med institutets huvudmän och styrelse. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att ta slutlig ställning till frågan om institutets blivande organisation.

Departementschefen är nu icke beredd att tillstyrka en sammanslagning av institutet och Aktiv hushållning. Den omorganisation, som förutses, anses icke i och för sig utgöra något hinder för att en dylik sammanslagning sker framdeles vid lämplig tidpunkt.

Institutets behov av rörelsekapital och bidrag till verksamheten under första halvåret 1953 synes departementschefen med hänsyn till föreliggande omständigheter, särskilt önskemålet att skapa en någorlunda stabil grund för den fortsatta verksamheten, böra tillgodoses på det sätt institutet föreslagit, innebärande att det belopp av 50 000 kronor, som ännu återstår av anslaget för innevarande budgetår, utbetalas till institutet för att reserveras såsom rörelsekapital och att institutet tilldelas ett ytterligare statsbidrag å 115 000 kronor. Medel för sistnämnda ändamål har äskats på tilläggsstat II för innevarande budgetår. För nästa budgetår äskas oförändrat anslagsbelopp.

Utskottet, som tagit närmare del av det av forskningsinstitutet framlagda omorganisationsförslaget, har i stort sett icke något att erinra mot detsamma. I vad avser styrelsens storlek och sammansättning synas dock enligt utskottets mening vissa jämkningar böra ske i anslutning till vad departementschefen härulinnan anfört, varjämte hör beaktas, att styrelsen i möjligaste mån erhåller en allsidig sammansättning med hänsyn till berörda organisationer.

Tanken på en sammanslagning av Hemmens forskningsinstitut och Aktiv hushållning har i några remissyttranden ånyo framförts. Departementschefen uttalar med anledning härav, att den omorganisation, som förutses, icke i och för sig torde utgöra något hinder mot att en dylik sammanslagning framdeles sker vid lämplig tidpunkt. Utskottet vill för sin del framhålla, att utskottet icke har något att invända mot att en samordning härvidlag kommer till stånd, om efter förnyade överväganden en sådan åtgärd anses lämpligen böra ifrågakomma.

Enligt omorganisationsförslaget skall institutet ändra sitt räkenskapsår från kalenderår till att sammanfalla med det statliga budgetåret. I samband härmed föreslår departementschefen, att ett belopp av 50 000 kronor, som ännu återstår av anslaget för innevarande budgetår, utbetalas till institutet för att reserveras såsom rörelsekapital, ävensom att institutet tilldelas ett ytterligare statsbidrag å 115 000 kronor, för vilket ändamål medel äskats på tilläggsstat för sistnämnda budgetår. Anslaget för nästa budgetår föreslås uppfört med oförändrat belopp, 130 000 kronor. Utskottet, som får erinra om att riksdagen numera beviljat ifrågavarande tilläggsanslag, anser angeläget att institutets likviditet stärkes och har icke något att invända mot de föreslagna medelsanvisningarna i övrigt. Motionsvis har emellertid yrkats förhöjning av anslaget för nästa budgetår, i motionerna I: 17 och II: 26 med 50 000 kronor samt i motionerna I: 253 och II: 289 med enahanda belopp för inrättande av en särskild upplysningsavdelning inom institutet. Utskottet vill med anledning härav framhålla, att departementschefens av utskottet tillstyrkta förslag överensstämmer helt med institutets framställning rörande medelsbehovet för innevarande och nästa budgetår. Utskottet, som vill understryka hemhushållets och hemarbetets stora samhällliga betydelse och finner ett främjande av institutets verksamhet önskvärt, anser sig dock icke nu böra förorda större medelsanvisning än vad institutet föreslagit. Motionerna avstyrkas alltså. Utskottet vill härjämte framhålla, att utskottet ifrågasätter, om det icke för närvarande är mera angeläget att åt institutet skapa en någorlunda stabil grund för den fortsatta verksamheten än att anslå medel för en utvidgning av institutets kapacitet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 17 och II: 26 samt I: 253 och II: 289, till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

39:o) **Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 69 och 70), innebärande en anslagsminskning av 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

40:o) **Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41, s. 70—73) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar avseende förnödenheter för Aktiebolaget Atomenergi inom en kostnadsram av 15 000 000 kronor, dels ock till Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 7 100 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 000 000 kronor.

Av för nästa budgetår äskat anslag, 7,1 miljoner kronor, är viss del avsedd att täcka beräknad fördyring av fasta anläggningar och andra investeringsobjekt. Ehuru det kan ifrågasättas om icke medel för dylika ändamål borde anvisas å särskilt investeringsanslag, vill departementschefen med hänsyn till tidigare praxis beträffande medelsanvisningen till bolaget icke motsätta sig att hela beloppet anvisas å förevarande anslag. Därest så sker, bör emellertid, framhåller departementschefen, bolaget, i den mån medel från anslaget disponeras för nyssnämnda investeringsändamål, till staten avlämna skuldförbindelse å motsvarande belopp. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande förbindelsens innehåll.

Bolagets verksamhet inträder under nästa budgetår i ett nytt skede, i det att uranextraktionsverket vid Kvarntorp och den första atomreaktorn, om intet oförutsett inträffar, då kommer att färdigställas. I detta läge har bolaget väckt frågan om sin framtida verksamhet och framlagt en plan för denna. Kostnaderna för planens genomförande kommer att bli avsevärda. Bolagets löpande kostnader väntas successivt stiga till omkring 10 miljoner kronor för år, om planen förverkligas. Engångskostnaderna beräknas till minst 29 miljoner kronor, varav 15 miljoner kronor avses för anskaffning av vissa förnödenheter till ytterligare en reaktor. Bolaget har för att trygga leverans i god tid begärt bemyndigande att redan nu beställa dessa förnödenheter.

I de flesta länder pågår för närvarande ett intensivt arbete för att utforska de tekniska och ekonomiska möjligheterna att för fredliga ändamål frigöra och utnyttja atomenergien. Det är enligt departementschefens mening angeläget, att även vårt land, efter måttet av sina resurser, håller sig väl framme i utvecklingen på detta område. Till följd av den stränga sekretess, varmed forskningsresultaten omgärdas på de flesta håll, är självständiga insatser av betydande storlek nödvändiga. Det synes departementschefen ligga i sakens natur, att kostnaderna för dessa insatser helt eller till övervägande delen får bäras av staten. Såvitt departementschefen kunnat finna innebär den framlagda planen en i stort sett godtagbar avvägning mellan å ena sidan önskemålet att så snabbt som möjligt uppnå eftersträfvade resultat och å andra sidan nödvändigheten att hålla de ekonomiska uppföringarna inom rimliga gränser. Departementschefen förordar därför, att bolagets verksamhet tills vidare bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med ifrågavarande plan. Därest riksdagen icke har något att erinra, anses bolaget böra erhålla det begärda beställningsbemyndigandet.

Utskottet. Den verkställda beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår samt vad departementschefen i samband därmed föreslagit synes utskottet böra godtagas. Utskottet tillstyrker därför, att anslaget bestämmas till 7 100 000 kronor, innebärande i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår en höjning med 2 100 000 kronor. På av departementschefen anförda skäl vill utskottet icke framställa någon erinran mot att Aktiebolaget Atomenergi erhåller det begärda beställningsbemyndigandet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar avseende förnödenheter för Aktiebolaget Atomenergi inom en kostnadsram av 15 000 000 kronor;

b) till *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 7 100 000 kronor.

41:o) **Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 73 och 74), som innebär att 700 000 kronor anvisas till försöksanläggningen för våtkolning av torv och oförändrat bidrag till bolagets torvforskning i övrigt, får utskottet under erinran om att anslaget för löpande budgetår uppförts med 900 000 kronor hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kronor.

42:o) **Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri. Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkterna 43 och 44, s. 74—77) att för budgetåret 1953/54 anvisa dels till förstnämnda ändamål ett reservationsanslag av 370 000 kronor, dels ock till sistnämnda ändamål ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lodenius m. fl.* (I: 250) och den andra inom andra kammaren av herr *Pettersson i Dahl m. fl.* (II: 347), i vilka hemställts, att riksdagen måtte anvisa dels till Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri ett reservationsanslag av 475 000 kronor, dels ock till Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Näslund* och *Axel Andersson* (I: 249) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i Skellefteå *m. fl.* (II: 267), i vilka hemställts,

att riksdagen måtte besluta dels att en lånefond inrättas för Lån till företagareföreningarna att upptagas bland statens utlåningsfonder, dels ock att till Lån till företagareföreningarna under kapitalbudgeten för budgetåret 1953/54 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Näslund* och *Axel Andersson* (I: 248) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i Skellefteå *m. fl.* (II: 266), i vilka hemställts att riksdagen vid behandlingen av statsverkspropositionen, tionde huvudtiteln, måtte besluta för budgetåret 1953/54 dels till Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri anvisa ett reservationsanslag av 475 000 kronor, dels, under förutsättning att yrkandet om inrättandet av en lånefond för lån till företagareföreningar bifalles, till Kostnader för främjande av företagsamhet anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor, dels ock, under förutsättning att ett investeringsanslag på 3 000 000 kronor beviljas för ovannämnda lånefond, till avskrivning av detta anslag anvisa ett reservationsanslag av 750 000 kronor,

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Helmer Persson* och *Öhman* (I: 251) och den andra inom andra kammaren av herrar *Holmberg* och *Hagberg* i Stockholm (II: 270), i vilka hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning och översyn av fonden för hantverks- och småindustrikredit med inriktning på att skapa vidgade möjligheter för små företagare till krediter till förmånliga villkor, och likaledes hemställer om förslag från Kungl. Maj:t till 1954 års riksdag med förslag i anledning av utredningsresultatet,

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Gustafsson* i Skellefteå och *Carlsson* i Stockholm väckt motion (II: 268), vari hemställts, att riksdagen måtte bevilja ett anslag av 25 000 kronor till organisationen Hantverkarnas ungdomsrörelse för budgetåret 1953/54 under 10:e huvudtiteln, rubriken Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri.

Beräffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna I: 250, II: 266, I: 251 och II: 268.

Anslaget till upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri är för innevarande budgetår uppfört med 370 000 kronor.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 21 november 1952 av anslaget utdelat 365 000 kronor som bidrag till femton företagareföreningar och liknande sammanslutningar samt Sveriges hantverks- och småindustriorganisation. Beträffande återstoden av anslaget har Kungl. Maj:t förklarat sig framdeles vilja meddela beslut. Bidragen till företagareföreningarna är avsedda för administrationskostnader.

För understöd till låne- och bidragsverksamheten inom vissa företagareföreningar anlätades ursprungligen det under femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till Åtgärder för arbetsmarknadens reglering. Från och

med budgetåret 1948/49 har medel för nämnda och vissa andra ändamål utgått från det under samma huvudtitel uppförda reservationsanslaget till Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. Vid utgången av budgetåret 1951/52 kvarstod å sistnämnda anslag en reservation av 553 227 kronor, av vilket belopp emellertid endast i runt tal 280 000 kronor var disponibla för utdelning av understöd m. m. För innevarande budgetår har å anslaget anvisats 1 500 000 kronor (statsliggaren s. 326). Det för ifrågasvarande ändamål å anslaget disponibla beloppet utgjorde sålunda vid ingången av budgetåret 1952/53 i runt tal ($1\,500\,000 + 280\,000 =$) 1 780 000 kronor. Under nu löpande budgetår har Kungl. Maj:t från anslaget utlämnat understöd med sammanlagt 1 101 800 kronor, varav till föreningen i Norrbotten 350 000 kronor, föreningen i Västerbotten 400 000 kronor, föreningen i Jämtland 200 000 kronor och föreningen i Bohuslän 150 000 kronor samt till företagareföreningarnas förtroenderåd 1 800 kronor. Av understöden till föreningarna har 10 procent lämnats som subvention och resten som lån.

Sammanlagt har hittills till företagareföreningar utbetalts understöd av statsmedel med 15 725 300 kronor, varav som subvention 2 917 300 kronor och som lån 12 808 000 kronor.

Kommerskollegium hemställer, att anslaget till upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri för nästa budgetår höjes till 475 000 kronor.

Departementschefen anser sig icke för närvarande kunna tillstyrka någon höjning av anslaget till upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri. Detta anslag föreslås skola för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp.

Anslaget till kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m., som hittills anvisats under socialdepartementets huvudtitel, disponeras huvudsakligen för understöd till företagareföreningarnas låne- och bidragsverksamhet. Det torde, framhåller departementschefen, av praktiska skäl vara lämpligt, att ärenden rörande denna verksamhet samt ärenden angående upplysnings- och organisationsverksamhet handläggas inom ett och samma departement. Företagareföreningarnas verksamhet syftar till att främja den enskilda företagsamheten inom hantverk och småindustri. Ärenden rörande industri samt hantverk och annan dylik hantering handläggas i allmänhet inom handelsdepartementet. Efter samråd mellan de båda berörda departementen har det med hänsyn härtill befunnits ändamålsenligt att hänföra samtliga ärenden rörande företagareföreningarna och deras verksamhet till handelsdepartementet. I enlighet härmed föreslås anslaget till kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. skola från och med nästa budgetår uppföras under tionde huvudtiteln. Då enligt departementschefen den statliga stödverksamheten på förevarande område tills vidare bör fortsätta efter i huvudsak samma riktlinjer som hittills, föreslås anslaget för budgetåret 1953/54 skola uppföras med oförändrat belopp, 1 500 000 kronor.

Utskottet. Såsom i ärendet framhållits har det under socialdepartementets huvudtitel uppförda anslaget till Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. disponerats huvudsakligen för understöd till företagareföreningarnas låne- och bidragsverksamhet. Departementschefen föreslår nu, att ärenden rörande såväl denna verksamhet som upplysnings- och organisationsverksamheten handläggas inom ett och samma departement och att därför förstnämnda anslag överflyttas till tionde huvudtiteln. Utskottet finner praktiska skäl tala för den föreslagna anordningen och tillstyrker alltså densamma.

I motionerna I: 249 och II: 267 föreslås, att för den del av anslaget till Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m., som skall lämnas till företagareföreningarna i form av lån, icke upptages under driftbudgeten utan att för ändamålet inrättas en särskild lånefond. Denna fråga är enligt utskottets mening av beskaffenhet att icke lämpligen böra lösas isolerad utan i ett större sammanhang avseende småföretagens rationalisering och finansiering. Utskottet vill i anslutning härtill framhålla, att enligt vad utskottet under hand inhämtat pågår inom handelsdepartementet en översyn av företagareföreningarnas verksamhet, avseende såväl upplysnings- som låneverksamheten till gagn för hantverk och småindustri. Vidare må erinras om att statsrådet och chefen för finansdepartementet nyligen tillkallat sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning rörande utformningen av statliga stödåtgärder i syfte att stimulera avsättning, produktion och sysselsättning inom näringslivet. Denna utredning skall enligt givna direktiv som en huvuduppgift taga upp frågan om statligt stöd i olika former åt företagsrationalisering. Med hänsyn till sålunda pågående undersökningar och då enligt vad utskottet erfarit det i förberörda motioner behandlade spörsmålet därvid torde komma att bli föremål för övervägande, kan utskottet icke biträda yrkandet i motionerna i fråga. Härav följer, att utskottet avstyrker jämväl motionerna I: 248 och II: 266, i vad de avse anslaget till Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.

Departementschefen föreslår, att anslagen för nästa budgetår till Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri samt till Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. upptagas med oförändrade belopp. I motionerna I: 250 och II: 347 yrkas emellertid, att dessa anslag uppräknas med 105 000 kronor respektive 1 000 000 kronor, under det att i förberörda båda motioner I: 248 och II: 266 förstnämnda anslag föreslås höjt med 105 000 kronor. Utskottet, som väl inser betydelsen av att småföretagsverksamheten inom industri och hantverk erhåller ett effektivt och fruktbringande stöd från statens sida, anser sig dock i nuvarande läge och med hänsyn till den avvägning, som måste göras beträffande anslagen till olika handelsändamål, icke kunna förorda någon förhöjning av de äskade anslagen. Dessa motioner avstyrkas alltså, de båda sistnämnda såvitt nu är i fråga.

Då enligt utskottets mening det i motionerna I: 251 och II: 270 framförda förslaget om utredning och översyn av fonden för hantverks- och småindustri kredit särskilt i syfte att skapa vidgade möjligheter för småföretagare

till krediter till förmånliga villkor torde komma under omprövning i det större sammanhang, som utskottet i det föregående berört, kan utskottet ej heller tillstyrka dessa motioner.

Vad slutligen beträffar det i motionen II: 268 gjorda yrkandet om statsbidrag till Hantverkarnas ungdomsrörelse vill utskottet erinra om att Kungl. Maj:t senast genom beslut den 28 mars 1952 avslagit av ungdomsrörelsen gjord ansökan om dylikt bidrag. Emellertid har Kungl. Maj:t vid olika tillfällen medgivit ungdomsrörelsen att få anordna varulotterier, varigenom inkomster tillförts rörelsen. Enligt vad utskottet inhämtat torde organisatoriskt sett Hantverkarnas ungdomsrörelse vara att betrakta som en underavdelning inom Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, varför det till nämnda organisation utgående statsanslaget närmast borde anlitas för det bidrag, som avses i motionen. Utskottet har i det föregående ansett sig icke kunna tillstyrka förhöjning av nämnda statsanslag. Någon bidragsgivning från detsamma till nu berörda ändamål torde alltså icke kunna ifrågakomma. Utskottet förutsätter emellertid, att med hänsyn till den samhällsgagnande verksamhet, som ungdomsrörelsen bedriver, möjligheter beredas rörelsen att även framdeles anordna varulotterier. Av det anförda följer, att utskottet avstyrker motionen.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 248 och II: 266 samt I: 250 och II: 347, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, ävensom motionen II: 268, till *Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 370 000 kronor;

b) avslå motionerna I: 249 och II: 267 om en lånefond för lån till företagareföreningarna;

c) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 248 och II: 266 samt I: 250 och II: 347, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor;

II. att motionerna I: 251 och II: 270 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

43: o) **Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, s. 77—79) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Hammar* väckt motion (II: 258) hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om ett reservationsanslag för budgetåret 1953/54 på 250 000 kronor till Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Under denna anslagsrubrik har 1949 och 1950 års riksdagar anvisat reservationsanslag å sammanlagt 1 850 000 kronor. Nettoutgifterna från anslaget har för budgetåren 1948/49—1951/52 uppgått till respektive ca 70 000, 590 000, 453 000 och 289 000 kronor. Reservationen å anslaget den 1 juli 1952 utgjorde 446 952 kronor.

Anslaget utnyttjas under inseende av ett i februari 1949 bildat samarbetsorgan, benämnt Ekonomisk information. I detta organ, som arbetar under ordförandeskap av statsrådet Sven Andersson, ingår representanter för Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige och Tjänstemännens centralorganisation. Organet har tillkommit för att genom ekonomisk upplysningsverksamhet stödja det arbete, som bedrivs i det av statsrådet Sköld ledda samarbetsorganet för produktions- och exportökning. För närmare kännedom om Ekonomisk informations tidigare verksamhet torde få hänvisas till prop. nr 83/1950.

Beträffande Ekonomisk informations fortsatta arbete framhålles i en av Ekonomisk information den 19 november 1952 uppgjord promemoria, att någon upplysningsverksamhet eller propaganda mot överörligheten på arbetsmarknaden och den onödiga frånvaron från arbetet, vilka företeelser minskat i betydelse till följd av läget på arbetsmarknaden, icke längre erfordras. I stället har emellertid andra arbetsmarknadsproblem kommit i förgrunden. De inom Ekonomisk information samarbetande organisationerna har enhälligt uttalat sig för att organet fortsätter sin verksamhet under budgetåret 1953/54. Härvid har understrukits angelägenheten av att de frågor, som kan uppkomma i samband med en av sysselsättningsläget nödvändigjord omflyttning på arbetsmarknaden, blir föremål för upplysningsåtgärder. Det har även framhållits, att ett stort behov fortfarande föreligger av upplysning rörande fortsatt rationalisering. Vad angår produktivetsfrågor i mera vidsträckt bemärkelse önskar Ekonomisk information fullfölja den kampanj för aktivisering av företagsnämnderna, som nu pågår. Organet vill dessutom fortsätta sitt arbete för att genom upplysning söka nedbringa olycksfallsfrekvensen inom näringslivet. Vidare pågår överläggningar med olika intressenter om inspelning av en film om de viktigaste svenska exportindustrierna, avsedd att förevisas i första hand i utlandet.

Kostnaderna för Ekonomisk informations verksamhet under innevarande och nästa budgetår beräknas till 382 000 respektive 355 000 kronor.

Vid ingången av budgetåret 1952/53 utgjorde reservationen å anslaget 446 952 kronor. Reservationen vid slutet av samma budgetår beräknas till (446 952 — 382 000 =) i runt tal 65 000 kronor. För verksamheten under nästa budgetår erfordras sålunda ytterligare (355 000 — 65 000 =) 290 000 kronor.

Verksamheten inom samarbetsorganet Ekonomisk information torde, framhåller departementschefen, under nästa budgetår böra fortsätta i huvud-

saklig överensstämmelse med de riktlinjer, som framgår av den inom organet upprättade promemorian. Departementschefen föreslår, att 250 000 kronor anvisas för detta ändamål. Härvid förutsätter departementschefen emellertid, att kostnaderna för Konjunkturjournalen bestrides från förevarande anslag.

Utskottet. De behov, som motiverat tillkomsten av här ifrågavarande upplysningsverksamhet, synas utskottet alltjämt föreligga, även om de till följd av förhållandenas utveckling något ändrat karaktär. De inom Ekonomisk information samarbetande organisationerna — Svenska arbetsgivareförbundet, Landsorganisationen i Sverige och Tjänstemännens centralorganisation — ha också enhälligt uttalat sig för att samarbetsorganet fortsätter sin verksamhet under nästa budgetår.

I den föreliggande motionen II: 258 göres gällande, att samarbetsorganets uppgifter med fördel kunde överlämnas åt redan befintliga statliga institutioner, som ha till uppdrag att ombesörja motsvarande verksamhet som speciell arbetsuppgift. Utskottet förmenar, att ytterligare insatser erfordras på detta område och att största effekten vinnes, därest, på sätt nu sker, Ekonomisk information samarbetar med dylika institutioner i syfte att ge det därvid hopsamlade materialet en mera allmän tillgänglig form än vad som vanligtvis brukar förekomma, särskilt då det gäller offentlig publikationsverksamhet. Det är alltså här icke fråga om dubbelarbete i egentlig mening utan om en kompletterande insats. Utskottet vill vidare framhålla, att någon större besparing knappast torde vara att vinna genom ett bifall till motionen. Att märka är, att samarbetsorganets utgifter för löner och arvoden endast utgör en ringa del av de totala kostnaderna. Utskottet vill erinra om att 1950 års riksdag avslagit motioner av samma innehåll som den nu förevarande.

Utskottet vill alltså tillstyrka, att Ekonomisk information beredes möjlighet att fortsätta sitt arbete. Utskottet, som icke vill framställa någon erinran mot det äskade anslaget, förutsätter emellertid, att alla åtgärder vidtagas i syfte att så långt möjligt är nedbringa kostnaderna. Mot de uppdragna riktlinjerna för den fortsatta verksamheten synes utskottet icke något vara att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 258, till *Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

44:o) **Befrämjande av hemslöjden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 79 och 80), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

45:o) **Bidrag till svenska slöjdföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 80), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska slöjdföreningen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

46:o) **Bidrag till standardiseringsverksamheten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 80—83), innebärande en anslagshöjning av 35 000 kronor, varav 25 000 kronor avse verksamheten och 10 000 kronor varudeklarationsarbetet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 585 000 kronor.

47:o) **Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 83 och 84), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

Sjöfart och handel.

48:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 85 och 86), innebärande en anslagshöjning av 112 000 kronor, som föranletts av automatiska lönegrads- och löneklassförändringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	307 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	144 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	229 700

Summa kronor 681 500;

b) till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 681 500 kronor.

49:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51, s. 86—91) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen

för lots- och fyrstaten, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 15 779 700 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 14 097 100 kronor.

Departementschefen föreslår, att kansliskrivarna å distriktsexpeditioner-
na placeras i Ca 17 med tjänstebenämningen distriktskassör.

Figeholms och Påskallaviks lotsplatser anses kunna indragas från och med den 1 juli 1953 och göromålen överflyttas på Oskarshamns och Mönsterås lotsplatser. Till följd härav föreslås å ena sidan indragning av två lotsförmanstjänster i Ca 17, en tjänst som lots i Ca 16, en tjänst som reservlots i Ce 14 och en båtmanstjänst i Ce 11. Indragningen av de ordinarie tjänsterna möjliggöres genom personalavgång och genom att den ena lotsförmanstjänsten endast är tillsatt på förordnande. Å andra sidan kräves förstärkning av personalen vid Oskarshamns lotsplats med en lots i Ce 16 och vid Mönsterås lotsplats med en lots i Ca 16 och en båtman i Ce 11.

Vidare föreslås, att rätten till kompensationsledighet utsträcker att omfatta även de tillfälliga biträdena å fyrstaten. Kostnaderna härför beräknas till 25 000 kronor. Departementschefen förordar också, att medel beräknas för arvodeshöjningar åt tillsyningsmän vid obehövade fyror och åt personalen vid lotsverkets livräddningsanstalter. Till förstnämnda ändamål erfordras 15 500 kronor. Arvodena åt livräddningspersonalen föreslås höjda. Kostnaderna härför beräknas till 14 500 kronor. Höjningen föreslås skola tillämpas från och med den 1 juli 1953. Ifrågavarande arvoden, som nu delvis bestrides från lotsverkets omkostnadsanslag, bör enligt departementschefen i fortsättningen helt utgå från avlöningsanslaget, vilket härigenom belastas med ytterligare omkring 1 500 kronor.

Förslaget i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet anser sig böra tillstyrka de föreslagna ändringarna i personalförteckningen för lots- och fyrstaten och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för lots- och fyrstaten vidtaga de ändringar, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 januari 1953;

b) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	4 955 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 573 200

3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke- ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 654 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 596 300

Summa kronor 15 779 700;

c) till *Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 15 779 700 kronor.

50:o) **Lotsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 91—94), innebärande en anslagshöjning av 338 700 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lotsverket: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 4 229 100 kronor.

51:o) **Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 53) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 104), varom utskottet velat här

erinra.

52:o) **Materielanskaffning för vissa farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 100 och 101), innebärande en anslagshöjning av 40 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Materielanskaffning för vissa farleder* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 240 000 kronor.

53:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 104), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 6 600 kronor.

54:o) **Statens skeppsprovvningsanstalt: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 104—107), innebärande en av automatiska kostnadsökningar föranledd anslagshöjning av 54 400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovvningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	39 400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	3 000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	105 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	169 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	104 400

Summa kronor 421 300;

b) till *Statens skeppsprovninganstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 421 300 kronor.

55:o) *Statens skeppsprovninganstalt*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 107 och 108), innebärande en anslagshöjning av 2 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovninganstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 63 600 kronor.

56:o) *Statens skeppsprovninganstalt*: *Utrustning*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 108—110), som avser anskaffande av fyra propellerdynamometrar samt utrustning av ett arkiv, får utskottet under erinran om att anslaget för löpande budgetår uppförts med 50 000 kronor hemställa,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovninganstalt*: *Utrustning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 72 000 kronor.

57:o) *Statens sjöhistoriska museum*: *Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 110—112), som innebär en av lönegrads- och löneklassförändringar föranledd anslagshöjning av 27 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	62 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	58 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	61 300

Summa kronor 182 000;

b) till *Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar för budgetåret 1953/54* anvisa ett förslagsanslag av 182 000 kronor.

58:o) *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 112 och 113), innebärande en anslagshöjning av 17 300 kronor, varav 10 000 kronor avse anskaffning av monterutrustning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 42 300 kronor.

59:o) *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 113 och 114), innebärande en för löpande utgifter avsedd anslagshöjning av 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 kronor.

60:o) *Statens isbrytarverksamhet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 114 och 115), innebärande dels en av ökade underhålls- och driftkostnader för isbrytarfartygen föranledd anslagshöjning av 150 000 kronor, dels ock vissa ändringar rörande dispositionen av anslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kronor.

61:o) *Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 115 och 116), avseende merkostnader för isbrytarfartyget Thule, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 3 700 000 kronor.

62:o) *Ombyggnad av bogserbåten Trollhätte kanal*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 65, s. 116—118) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

Kommerskollegium hemställer, efter samråd med chefen för marinen, marinförvaltningen, sjökarteverket, vattenfallsstyrelsen och lotsstyrelsen att för nästa budgetår sammanlagt 4 000 000 kronor anvisas för anskaffning av isbrytarmateriel m. m.

Kommerskollegium erinrar om att Kungl. Maj:t genom beslut den 23 juli 1948 uppdragit åt ämbetsverket att inkomma med förslag till de åtgärder för främjande av landets isbrytarverksamhet som kunde anses påkallade. Med anledning härav har kollegium 1950 och 1951 (se X ht 1951 s. 106, 1952 s. 107) bl. a. föreslagit att den isbrytande bogserbåten »Trollhätte kanal» ombygges och moderniseras, att två hjälpisbrytare anskaffas samt att statsisbrytaren »Atle» ersättes med en ny »isbrytare D». Kollegium upprepar nu dessa förslag.

Beträffande »Trollhätte kanal» beräknas kostnaden för fartygets ombyggnad och modernisering till 40 000 kronor.

Kostnaden för de två hjälpisbrytarna har uppskattats till sammanlagt 10 miljoner kronor, varav för nästa budgetår erfordras ca 4 miljoner kronor. Återstående belopp kan fördelas på de två närmast därefter följande budgetåren. Erforderlig medelsanvisning föreslås ske med skälig del under vardera fjärde och tionde huvudtiteln.

»Isbrytaren D» beräknas kosta inemot 30 miljoner kronor. Kostnaden för projektarbete m. m. har inberäknats i de 4 miljoner kronor, som äskas för hjälpisbrytare. Kommerskollegium hemställer, att den av kollegium framlagda planen om anskaffande av två hjälpisbrytare och en ny statsisbrytare måtte föreläggas 1953 års riksdag för godkännande.

Departementschefen framhåller, att genom ombyggnad av »Trollhätte kanal» skulle en icke oväsentlig förbättring av isbrytarberedskapen på Väneren och i Trollhätte kanal kunna erhållas. Vidare skulle behovet att anlita isbrytarhjälp från Göteborg minska, varigenom en icke obetydlig besparing årligen kan vinnas. Departementschefen tillstyrker därför kollegii förslag. Kostnaderna för ändamålet beräknas till 40 000 kronor.

Förslaget om att anskaffa hjälpisbrytare anser sig departementschefen icke kunna i dagens läge biträda, även om det ur flera synpunkter skulle vara värdefullt att ha tillgång till dylika fartyg. Departementschefen är icke heller beredd förorda att medel nu anvisas för projektering av »isbrytaren D».

Utskottet finner påkallat, att bogserbåten Trollhätte kanal ombygges och har icke något att erinra mot den för ändamålet äskade medelsanvisningen.

Beträffande frågan om anskaffning av de två hjälpisbrytarna anser utskottet i likhet med departementschefen det vara ur flera synpunkter värdefullt att ha tillgång till dylika fartyg. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t så snart förhållandena det medgiva för riksdagen framlägger förslag i ämnet.

Aberopade det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombyggnad av bogserbåten Trollhätte kanal* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

63:o) **Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 118 och 119), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 256 000 kronor.

64:o) **Läkarundersökning av sjöfolk.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67, s. 119) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Svensson* i Göteborg väckt motion (II: 133) hemställts, att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1953/54 till läkarundersökning av sjöfolk anvisa ett förslagsanslag om 180 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 90 000 kronor.

Vid anmälan av motsvarande anslag i 1952 års statsverksproposition (X ht s. 109) erinrade departementschefen om att med detta anslag sammanhängande frågor var föremål för utredning. Kommerskollegium har i samråd med medicinalstyrelsen den 1 december 1952 avgivit förslag i ämnet. Förslaget är för närvarande föremål för remissbehandling.

För nästa budgetår beräknas medelsbehovet med utgångspunkt från belastningen under budgetåret 1951/52. Denna synes departementschefen motivera en uppräknig av anslaget, förslagsvis med 5 000 kronor till 95 000 kronor.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit har kommerskollegium i samråd med medicinalstyrelsen verkställt utredning rörande med förevarande anslag sammanhängande frågor. Förslaget är för närvarande föremål för remissbehandling. I avvaktan på slutligt ställningstagande till detsamma är utskottet icke berett föreslå någon höjning av anslaget utöver Kungl. Maj:ts förslag. Enligt den föreliggande motionen anses ett ytterligare belopp av 85 000 kronor erforderligt, därest staten den 1 juli 1953 kommer att övertaga läkarmottagningen för sjöfolk i Göteborg, vid vilken tidpunkt Sveriges ångfartygs assurances förening såsom i motionen upplysts har för avsikt att nedlägga ifrågavarande verksamhet. Utskottet förutsätter, att, därest så skulle bliu fallet, läkarmottagningen då kan tills vidare uppehållas med anlitande av till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel, därvid handels- och sjöfartsfonden närmast synes kunna ifrågakomma. Motionens syfte får härigenom anses tillgodosett, varför någon särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionen icke torde vara påkallad.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 133, till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

65:o) **Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68, s. 119 och 120) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 66 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att sjömannens rätt till lägre biljettkostnader utsträcker sig till gälla även vid resor med Scandinavian Airlines Systems inrikes flyglinjer. Prisnedsättningen föreslås skola utgå med samma belopp som vederbörande skulle varit berättigad till, därest motsvarande resa företagits med hittills anvisade färdmedel. Förmånen i fråga anses lämpligen få åtnjutas från och med den 1 juli 1953.

Anslagsbehovet för nästa budgetår synes departementschefen icke komma att nämnvärt påverkas av denna åtgärd. Däremot synes en ökning av anslaget vara erforderlig på grund av den under våren 1952 företagna höjningen av biljettpiserna. Anslagsuppräknningen anses emellertid kunna begränsas till 9 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot att sjömannens rätt till nedsättning av biljettpiserna utsträcker sig i enlighet med departementschefens förslag. Den verkställda anslagsberäkningen synes jämväl böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

66:o) **Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 120 och 121), innebärande en av lönestegringar föranledd anslagshöjning av 18 000 kronor, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 460 000 kronor.

67:o) **Kostnader för handelssjöfartens dirigerig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 121), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för handelssjöfartens dirigerig* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

68:o) **Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 123—125), innebärande oförändrad medelsanvisning, får utskottet, som icke har något att erinra mot vad departementschefen i ärendet anfört, hemställa,

att riksdagen må till *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

69:o) **Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 125 och 126), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 102 000 kronor.

70:o) **Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 126 och 127), innebärande att statens bidrag till löpande utgifter för budgetåret 1953/54 beräknats till 280 000 kronor eller samma belopp, som anvisats härtill för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kronor.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

71:o) **Patent- och registreringsverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76, s. 128—131) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 5 197 300 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 259 400 kronor.

En kontorsbiträdesbefattning i Ce 8 föreslås skola jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången utbytas mot en tjänst i Ca 8.

De föreslagna kostnadsökningarna äro av automatisk natur.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för patent- och registreringsverket vidtaga den ändring, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 januari 1953;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 858 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 553 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 784 900

Summa kronor 5 197 300;

c) till *Patent- och registreringsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 5 197 300 kronor.

72:o) **Patent- och registreringsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 131 och 132), innebärande uppräknings av dels anslagsposterna till sjukvård m. m. och till publikationstryck med 10 000 respektive 250 000 kronor, dels delposterna till bränsle, lyse, elektrisk ström, gas och hisskötsel samt till övriga expenser med 15 000 respektive 4 500 kronor, dels ock posten särskilda uppbördsmedel med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 873 500 kronor.

73:o) **Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 133), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

74:o) **Svenska uppfinnarkontoret. Administrationskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79, s. 133—135) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 90 000 kronor.

Anslaget till Svenska uppfinnarkontorets administrationskostnader har alltsedan anslaget tillkomst den 1 juli 1947 utgått med 60 000 kronor. Detta belopp var avsett att täcka viss del av ifrågavarande kostnader, beräknade med utgångspunkt från den då rådande löne- och prisnivån. På grund av de allmänna lönehöjningarna och prisstegringarna de senaste åren har emellertid administrationskostnaderna ökat avsevärt. För att bestrida dessa kostnader har uppfinnarkontoret till sitt förfogande konsultationsavgifter, ifrågavarande statsanslag samt bidrag från enskilda. Den år 1952 verkställda höjningen av konsultationsavgifterna och höjning av bidragen kan ej beräk-

nas medföra en inkomstökning motsvarande nämnda utgiftsstegring. Utan ökat ekonomiskt stöd från staten måste uppfinnarkontoret väsentligt inskränka sin verksamhet. Med hänsyn till det ur flera synpunkter betydelsefulla arbete som utföres av uppfinnarkontoret förordar departementschefen, att staten genom höjning av ifrågavarande anslag bidrager till kontorets fortsatta verksamhet i hittillsvarande omfattning. En höjning med 30 000 kronor synes i huvudsak kompensera den sedan budgetåret 1950/51 inträd-
da utgiftshöjningen. Departementschefen föreslår sålunda att uppfinnar-
kontoret erhåller ett till 90 000 kronor höjt anslag för nästa budgetår. Det underskott, som kan uppkomma för innevarande budgetår, förutsättes kunna täckas genom anlåtande av fondmedel.

Arvodena till ordföranden och envar av de båda övriga av Kungl. Maj:t utsedda ledamöterna i uppfinnarkontorets styrelse föreslås höjda till 2 000 resp. 700 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot vad departementschefen under förevarande punkt anfört och föreslagit, varför utskottet hemställer,
att riksdagen må till *Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 90 000 kronor.

75:o) **Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80, s. 135 och 136) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

Med hänsyn till storleken av den reservation, som kunde beräknas kvarstå vid utgången av budgetåret 1951/52 å det senast för samma budgetår anvisade reservationsanslaget till Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet, samt av sparsamhets skull kunde departementschefen föregående år ej förordna någon ny medelsanvisning för ändamålet. Då den kvarstående reservationen torde bli utnyttjad under löpande budgetår samt det synes angeläget att jämväl i fortsättningen genom utdelning av understöd till uppfinnare söka främja allmännyttig uppfinnarverksamhet, förordar departementschefen att medel härför anvisas för nästa budgetår. Det bör även, framhåller departementschefen vidare, beaktas att förslag torde komma att föreläggas årets riksdag om höjning av vissa patentavgifter. Departementschefen anser sig bl. a. med hänsyn härtill böra tillstyrka att anslaget för budgetåret 1953/54 uppföres med 75 000 kronor.

Utskottet får — under erinran om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag om höjning av vissa patentavgifter — tillstyrka Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

76:o) **Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81, s. 136 och 137) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 285 000 kronor.

Från anslaget bestrids de annonskostnader som överståthållarämbetet och länsstyrelserna har att erlægga för kungörande av anmälningar, som intas i förenings- och handelsregistren, samt $\frac{3}{5}$ av patent- och registreringsverkets tryckningskostnader för utgivande av samlingar till olika register. I anledning av sådana anmälningar influtna avgifter redovisas å riksstatsens inkomstsida såsom »Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register». Avgifterna skall vara så avvägda, att de täcker ifrågavarande kostnader. Under de senaste fyra budgetåren har emellertid kostnaderna rätt väsentligt överstigit de influtna avgifterna. I anledning av riksdagens skrivelse den 26 maj 1950, nr 319, förordnade Kungl. Maj:t den 30 november 1951 (SFS nr 728), i enlighet med förslag av riksräkenskapsverket, om höjning från och med den 1 januari 1952 av avgifterna för anmälningar intagna i föreningsregistren. De med dessa anmälningar förenade annonskostnaderna hade nämligen väsentligt överstigit de erlagda avgifterna, under det att summan av influtna avgifter för i handelsregistren intagna anmälningar väl täckt i samband därmed uppkomna annonskostnader. Genom den sålunda gjorda avgiftshöjningen beräknades balans komma att uppnås mellan berörda inkomster och utgifter.

Med hänsyn till att de höjda avgifterna utgått endast under hälften av budgetåret 1951/52 torde man, framhåller departementschefen, ej av det samma budgetår uppkomna underskottet kunna draga den slutsatsen att avgiftshöjningen varit otillräcklig. Det synes först efter utgången av innevarande budgetår kunna bedömas, huruvida de nu fastställda avgifterna är lämpligt avvägda. Vidare framhålles, att utgiftsökningen under det sistflutna budgetåret icke helt kan hänföras till annonsprisernas stegring. Det finns nämligen anledning räkna med att ifrågavarande anslag budgetåret 1951/52 till högre belopp än i allmänhet varit fallet belastats med kungörelsekostnader, avseende tidigare budgetår gjorda anmälningar. Med anledning härav anses utgifterna under anslaget nästa budgetår kunna beräknas bli något lägre än föregående budgetår, då de uppgick till 324 000 kronor. Departementschefen förordar därför, att anslaget höjs med 15 000 kronor till 300 000 kronor. I riksstatsförslaget för nästa budgetår har inkomstposten »Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register» upptagits till samma belopp.

Utskottet. Vad departementschefen anfört under förevarande punkt har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

77:o) **Avsättning till försäkringsinspektionens fond.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82, s. 137—142) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försäkringsinspektionen, dels godkänna av departementschefen förordad stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels till Avsättning till försäkringsinspektionens fond för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor, dels ock medgiva att av försäkringsinspektionens fond ett belopp av högst 21 000 kronor må disponeras till bestridande av kostnaderna för tryckning av en inom försäkringsinspektionen utarbetad redogörelse för det svenska försäkringsväsendets utveckling.

Å riksstatens utgiftssida uppföres årligen för avsättning till försäkringsinspektionens fond ett förslagsanslag av enahanda storlek som det belopp, vilket samma år redovisas under inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen». Nämnda bidrag tillgodoföres sålunda över utgiftsanslaget för försäkringsinspektionens fond, från vilken utgifterna för inspektionen bestrids.

Kungl. Maj:t har den 15 maj 1952 fastställt stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53. Staten slutar å 503 100 kronor.

Departementschefen föreslår, att de arvoden som utgår till två av försäkringsinspektionens ledamöter höjas med 300 kronor till 3 600 kronor för vardera ledamoten, att den kansliskrivartjänst, vars innehavare fungerar såsom registrator, ordinariesättes samt att två kontorsbiträdestjänster i Ca 8 inrättas.

Departementschefen tillstyrker, att pensionskostnaderna i likhet med övriga utgifter för inspektionens verksamhet finansieras med de bidrag, som försäkringsanstalterna erlägger till bestridande av kostnaden för inspektionen. I staten för försäkringsinspektionen bör därför uppföras en förslagsvis betecknad anslagspost, benämnd Pensioner, från vilken de på inspektionen belöpande faktiska pensionskostnaderna skall avföras och tillgodoföras vederbörande pensionsanslag. Posten beräknas till 77 500 kronor.

Departementschefen förordar en höjning med 2 500 kronor av anslagsposten till publikationstryck i anledning av ökade kostnader för nysättning av livförsäkringstabellerna i publikationen »Enskilda försäkringsanstalter». Departementschefen tillstyrker att medel anvisas för att bereda försäkringsinspektionen möjlighet att i samband med sitt 50-årsjubileum den 1 januari 1954 från trycket utge en inom inspektionen utarbetad redogörelse för det svenska försäkringsväsendets utveckling. Emellertid anser departementschefen att tryckningskostnaderna för denna publikation ej bör belasta inspektionens stat utan förordar i stället, att av försäkringsinspektionens fond ett belopp av högst 21 000 kronor må disponeras för att bestrida ifrågavarande kostnader. Å fonden beräknas vid utgången av innevarande budgetår komma att finnas besparingar å ca 130 000 kronor.

Övriga föreslagna kostnadsförändringar äro i huvudsak av automatisk natur.

Staten har beräknats sluta på 647 900 (+ 144 800) kronor.

Inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen» har i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagits till 650 000 kronor. I överensstämmelse med vad inledningsvis anförts föreslås för avsättning till försäkringsinspektionens fond för nästa budgetår skola anvisas ett belopp av samma storlek.

Utskottet tillstyrker, att pensionskostnaderna i likhet med övriga utgifter för inspektionens verksamhet finansieras med de bidrag, som försäkringsanstalterna erlægga till bestridande av kostnaden för inspektionen. Mot förslaget om tryckning av en redogörelse för det svenska försäkringsväsendets utveckling har utskottet icke något att erinra. Då jämväl den verkställda anslagsberäkningen synes böra godtagas, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för försäkringsinspektionen uppföra ytterligare en tjänst som kansliskrivare i Ca 15 samt ytterligare två tjänster som kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Stat.

Utgifter.

Avlöningar och pensioner.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	196 700	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 200	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	115 100	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	160 200	
5. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	200	
6. Pensioner, <i>förslagsvis</i>	77 500	556 900

O m k o s t n a d e r.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3 000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	15 000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	45 400	
4. Hyror, <i>förslagsvis</i>	22 400	
5. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	18 000	103 800

Summa kronor 660 700

Särskilda uppbördsmedel.

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i>	11 100	
Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	1 100	
Hyresmedel	600	12 800

Nettoutgift kronor 647 900;

c) till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor;

d) medgiva att av försäkringsinspektionens fond ett belopp av högst 21 000 kronor må disponeras till bestridande av kostnaderna för tryckning av en inom försäkringsinspektionen utarbetad redogörelse för det svenska försäkringsväsendets utveckling.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

78:o) Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83, s. 143—145) att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54, dels ock till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 903 800 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 790 400 kronor.

Departementschefen framhåller, att det åligger riksnämnden att leda och samordna försvarsförberedelserna på det ekonomiska området. Sådana förberedelser måste i dagens läge vidtagas inom betydande delar av samhällslivet. Det har därför vid olika tillfällen synts angeläget att lämna riksnämnden viss personell förstärkning. Sålunda beviljade föregående års riksdag under detta anslag ett belopp av 34 000 kronor till avlöning åt tre befattningshavare för planläggning av industriproduktionen under krig eller beredskapstillstånd. För nästa budgetår har riksnämnden hemställt, att en byrådirektörstjänst inrättas å allmänna avdelningen men samtidigt föreslagit, att det för extra tjänstemän och sakkunniga avsedda beloppet nedräknas med ca 29 000 kronor. Ehuru allmänna avdelningen tillförts åtskilliga nya arbetsuppgifter, är departementschefen icke f. n. beredd tillstyrka inrättandet av en extra ordinarie byrådirektörstjänst. Behovet av förstärkning anses i stället få tillgodoses genom fortsatt anlitan av tillfällig personal. Den föreslagna minskningen av det för extra tjänstemän m. fl. beräknade beloppet bör därför enligt departementschefen begränsas till 10 000 kronor.

Kungl. Maj:t bemyndigade den 1 oktober 1948 riksnämnden att för fortlöpande granskning av nämndens räkenskaper samt kassakontroll tills vidare anlita en auktoriserad revisor samt att till denne utbetala ett arvode av 6 000 kronor för år. I enlighet med förslag av Kungl. Maj:t beslöt riksdagen år 1949, att arvodet skulle bestridas från nämndens omkostnadsanslag.

Kungl. Maj:t medgav den 15 augusti 1952, att arvodet höjdes till 7 200 kronor. Kostnaderna för ersättning till revisorn föreslås skola överflyttas till avlöningsanslaget och i fortsättningen bestridas från den under detta anslag uppförda posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Anslaget föreslås därför höjt med 7 200 kronor.

Jämlikt grunderna för befordringsgången föreslås ett extra ordinarie kontorsbiträde erhålla ordinarie anställning.

Departementschefens förslag i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap vidtaga den ändring, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 januari 1953;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	198 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	20 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	436 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	248 900

Summa kronor 903 800;

c) till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 903 800 kronor.

79:o) **Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 146), innebärande att posten till reseersättningar uppräknas med 15 000 kronor samt att delposten till övriga expenser å ena sidan nedräknas med 6 000 kronor, avseende arvode till den av riksnämnden anlidade revisorn, vilket arvode förutsatts skola i fortsättningen bestridas från riksnämndens avlöningsanslag, och å andra sidan uppräknas med 4 000 kronor till följd av ökade telefonkostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 181 000 kronor.

80:o) **Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, s. 146—148) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 23 700 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 19 500 000 kronor. Av anslaget har 5 000 000 kronor avsetts till kostnader för lagerhållning, 14 260 000 kronor för ränteutgifter å den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed nämnden finansierar sina inköp, samt 240 000 kronor till det av statsmakterna beslutade stödet åt aluminiumindustrien.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har hemställt, att anslaget uppföres med 27 000 000 kronor.

Riksnämnden har vid sin bedömning av medelsbehovet under anslaget räknat med inköp av varor för beredskapslagring för sammanlagt 350 000 000 kronor utöver det belopp intill vilket den rörliga krediten i riksgäldskontoret enligt riksdagens medgivande för närvarande får disponeras. I det följande föreslår departementschefen emellertid att höjningen av krediten begränsas till 100 000 000 kronor. Vid bifall till detta förslag synes kostnaderna för lagerhållning komma att understiga det av riksnämnden angivna beloppet, 5 500 000 kronor. Departementschefen beräknar för detta ändamål 5 000 000 kronor. Ränta synes även i fortsättningen böra erläggas å det av krediten ianspråktaga beloppet. Utgifterna härför uppskattar departementschefen till 18 460 000 kronor. Till stöd åt aluminiumindustrien anses liksom för innevarande budgetår böra beräknas 240 000 kronor. Anslaget föreslås alltså skola uppföras med 23 700 000 kronor.

Riksnämnden har föreslagit, att viss personal vid cisternanläggningarna skall överföras på extra ordinarie stat. Departementschefen tillstyrker, att den i lönegrad Cg 20 placerade föreståndaren erhåller extra ordinarie anställning i samma lönegrad. Övrig av riksnämnden angiven personal, som nu uppbär arvode, förutsättes skola inplaceras som extra tjänstemän i lönegrader, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Utskottet, som under en efterföljande punkt tillstyrker departementschefens förslag, att den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed riksnämnden finansierar sin inköpsverksamhet, för nästa budgetår ökas med 100 000 000 kronor, anser sig böra godtaga den av departementschefen verkställda beräkningen av dels kostnaderna för lagerhållningen och stödet åt aluminiumindustrien, dels ock räntekostnaderna. Departementschefens förslag i övrigt under nu förevarande punkt tillstyrkas jämväl.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 23 700 000 kronor.

81:o) **Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86, s. 148—150) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor.

För att trygga beredskapen på bränsleområdet är det, framhåller departementschefen, av största vikt, att tillgången på bombsäkra cisterner ökas. Förberedelsearbetena för vissa nya anläggningar, som avses skola utföras av kommuner eller industriföretag, har nu fortskridit så långt, att anläggningarna torde kunna påbörjas under nästa budgetår. Då det synes angeläget att snarast möjligt få dessa anläggningar till stånd, anser departementschefen sig böra tillstyrka en ram för bidragsgivningen av i huvudsak den omfattning, som riksnämnden föreslagit. Intill utgången av nästa budgetår bör sålunda enligt departementschefen, därest riksdagen ej anför erinran här emot, statsbidrag få beviljas för högst 9 miljoner kronor utöver hittills anvisade 5 miljoner kronor. De belopp, som kan komma att beviljas för att täcka merkostnaderna vid anläggningar, där beslut om bidrag med visst belopp redan meddelats, bör emellertid inräknas i denna ram. Liksom för innevarande budgetår synes anslaget böra bestämmas med hänsyn till storleken av de utbetalningar, som kan väntas bli aktuella. I enlighet härmed har riksnämnden angivit medelsbehovet för nästa budgetår till 3 miljoner kronor. Det är emellertid, framhåller departementschefen vidare, ovisst, om utbyggandet av cisterner kan ske i sådan takt, att nämnda belopp blir erforderligt. Departementschefen förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat 2 miljoner kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt har icke givit utskottet anledning till erinran liksom ej heller vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

82:o) **Anskaffning av kajponton.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 150) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av kajponton* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 265 000 kronor.

83:o) **Finansieringen av riksnämndens inköps- och lagringsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88, s. 150—152) medgiva, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap må, efter beslut av Kungl.

Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 740 000 000 kronor.

1952 års riksdag medgav, att riksnämnden fick, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 640 000 000 kronor.

Genom den beredskapslagring av olika varor, som riksnämnden ombesörjer, har, framhåller departementschefen, landets ekonomiska försvarsberedskap kunnat icke oväsentligt höjas. Den av riksnämnden nyligen utarbetade planen för den fortsatta lagringen visar emellertid, att brister alltjämt kvarstår på åtskilliga områden, innan det av nämnden angivna målet — lager för två års nedskuren produktion under avspärrning — uppnås. Riksnämnden har föreslagit, att den rörliga krediten skall höjas med sammanlagt 350 000 000 kronor. Det synes departementschefen emellertid — med hänsyn bl. a. till vår valutaställning samt till de praktiska lagringsmöjligheterna beträffande vissa varor — ovisst om inköp och lagring av varor bör ske i den omfattning, riksnämnden förordar. Departementschefen anser sig böra föreslå, att ökningen av krediten begränsas till 100 000 000 kronor.

Från *handelsdepartementet* har till statsutskottet under hand överlämnats en promemoria av i huvudsak följande innehåll.

Riksnämnden har efter samråd med lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, Sveriges lantbruksförbund och Hushållningssällskapens förbund hemställt om Kungl. Maj:ts bemyndigande att vidtaga vissa åtgärder för att åstadkomma en beredskapslagring av drivmedel för jordbrukstraktorer.

Till stöd för framställningen har riksnämnden bl. a. framhållit, att antalet jordbrukstraktorer under senare år ökat starkt och nu uppgår till ca 80 000. Förbrukningen av drivmedel för dessa kan uppskattas till ca 230 000 m³ per år och väntas stiga ytterligare. Det anses angeläget att åstadkomma en beredskapslagring av drivmedel för traktorer motsvarande ett och ett halvt års förbrukning. Denna lagring bör i första hand ske hos jordbrukarna själva. Inom jordbruket finns f. n. omkring 22 000 drivmedelscisterner med en genomsnittlig storlek av ca 3 m³.

Om en beredskapslagring hos enskilda jordbrukare skall kunna åstadkommas, anses det nödvändigt att staten ekonomiskt stöder en sådan verksamhet. En lämplig form för sådant stöd anses vara, att jordbrukare, som åtager sig att hålla visst beredskapslager, erhåller räntefritt statligt lån för anskaffning av cistern och lager.

Riksnämnden har i samråd med Hushållningssällskapens förbund utarbetat närmare förslag till långivning för ovan nämnda ändamål. Enligt förslaget avses riksnämnden skola ingå avtal med hushållningssällskapen, som skall verka för att enskilda jordbrukare och s. k. maskinhållare upplägger beredskapslager av drivmedel för traktorer. Med anlitan av medel, som riksnämnden ställer till hushållningssällskapens förfogande, skall sällskapen kunna i sin tur utlämna lån till enskilda jordbrukare och maskinhållare, som åtager sig att hålla visst beredskapslager av drivmedel.

Statskontoret har i yttrande över riksnämndens framställning funnit det framlagda förslaget i huvudsak icke giva anledning till särskilda invändningar.

Riksnämndens framställning torde i så måtto komma att bifallas, att lån för nu ifrågavarande ändamål må, tills vidare inom ramen för ett totalbelopp av 10 miljoner kronor, kunna beviljas med anlåtande av den rörliga kredit, som står till riksnämndens förfogande för inköps- och lagringsverksamhet. Lånen till enskilda jordbrukare och maskinhållare avses i princip skola begränsas till att täcka den ungefärliga kostnaden för anskaffning av cistern. Lånebeloppet för en cistern, som möjliggör lagring av 4,5 m³ drivmedel, skulle sålunda kunna bestämmas till i runt tal 1 000 kronor. Amorteringstiden kommer vidare att minska från av riksnämnden föreslagna 10 till 5 år. Slutligen har särskild ersättning till hushållningssällskapen för långivningen icke ansetts böra utgå. Ifrågavarande lagringsåtgärder kommer sålunda att i anslagshänseende och administrativt inordnas i den inköps- och lagringsverksamhet, som riksnämnden bedriver för andra liknande ändamål.

Utskottet. Såsom riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap framhål- lit har eftersträfvats, att varukvantiteterna tillsammans med näringslivets lager och beräknad inhemsk produktion skola motsvara två års nedskuren förbrukning under avspärning. Med hänsyn till kvarstående brister i lagerhållningen tillstyrker utskottet en ökning av krediten och förordar, att densamma bestämmas till 100 miljoner kronor. Den hittills beviljade krediten uppgår till 640 miljoner kronor.

Vad beträffar den i handelsdepartementets promemoria berörda frågan om långivning för anskaffning av cisterner för beredskapslagring av drivmedel för jordbrukstraktorer föreligger från utskottets sida icke någon erinran mot att här ifrågavarande kredit, på sätt föreslagits i promemorian, må kunna tagas i anspråk jämväl för detta ändamål.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 740 000 000 kronor.

Krisförvaltningen.

84:0) **Statens handels- och industrikommission: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89, s. 153—156) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 100 000 kronor.

Liberaliseringen av utrikeshandeln och det förbättrade försörjningsläget har medfört en avsevärd minskning av statens handels- och industrikommissionens arbete samt föranlett kommissionen att inkomma med förslag till vissa ändringar i dess nuvarande organisation. Förslaget innebär organisatoriskt att kommissionens verksamhet i fortsättningen koncentreras till färre enheter än tidigare. Ur personalsynpunkt innebär förslaget icke några större

förändringar, då kommissionens personal redan nu är nedskuren till ungefärligen det antal, som den nya organisationsplanen beräknas omfatta. Planen synes departementschefen såvitt angår den föreslagna byråindelningen i det väsentliga lämpad att ligga till grund för den organisation, som skall tillämpas från och med den 1 juli 1953. Departementschefen utgår från att kommissionen även i fortsättningen tillvaratar alla möjligheter till ytterligare rationaliseringar och inskränkningar. Vid bedömande härav bör emellertid liksom hittills hänsyn tagas till beredskapsbehovet.

Statens handels- och industrikommissions medelsbehov för nästa budgetår anses böra beräknas i enlighet med kommissionens förslag. Avlöningsanslaget föreslås således skola uppföras med 3 000 000 kronor och omkostnadsanslaget med 500 000 kronor.

Utskottet. Vad departementschefen anfört och föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran. Beträffande kommissionens omkostnadsanslag gör utskottet hemställan under närmast följande punkt.

Med avseende å nu ifrågavarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens handels- och industrikommission: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

85:o) **Statens handels- och industrikommission: Omkostnader.** Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 156) hemställa, att riksdagen må till *Statens handels- och industrikommission: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Diverse.

86:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 94 och 95, s. 160) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1953/54 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 1 362 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 428 000 kronor.

87:o) **Omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 160 och 161), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

88:o) **Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 97, s. 161 och 162) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 78 000 kronor.

Under hösten 1952 har, framhåller departementschefen, vissa internationella överläggningar ägt rum rörande ändrade grunder för fördelningen av bidrag till patrulleringstjänsten i norra Atlanten. Bidragsgivningen är f. n. anknuten till antalet fartyg, som under ett kalenderår passerar genom området. Avsikten är nu bl. a. att i stället utgå från den period, då isberg finns i området.

Närmare uppgifter om storleken av det bidrag, som enligt de föreslagna grunderna kan komma att påföras Sverige, har ännu icke kunnat erhållas. Om riksdagen icke anför erinran häremot, förutsättes det få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan fullständig utredning förebragts, besluta huruvida ändringsförslaget bör godtagas.

Då de totala kostnaderna för patrulleringsverksamheten växlar år från år, har Sveriges andel under de senaste budgetåren uppgått till varierande belopp. Departementschefen förordar, att för nästa budgetår 50 000 kronor beräknas för ändamålet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

89:o) **Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 162), innebärande en av belastningen betingad anslagshöjning av 6 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 kronor.

90:o) **Bidrag till vissa internationella byråer. Bidrag till internationella valfångstkommissionen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 99 och 100, s. 163), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1953/54 anvisa

a) till *Bidrag till vissa internationella byråer* ett förslagsanslag av 9 000 kronor;

b) till *Bidrag till internationella valfångstkommissionen* ett förslagsanslag av 2 500 kronor.

91:o) **Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101, s. 163 och 164), innebärande en anslagsminskning av 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

92:o) **Bidrag till svenska turisttrafikförbundet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 102, s. 165—173) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 360 000 kronor.

På grundval av nu tillgängligt statistiskt material kan man, framhåller departementschefen, icke med större exakthet beräkna det ekonomiska värdet av turismen som exportnäring. Otivelaktigt uppgår dock inkomsterna till betydande belopp. En sund utveckling av turisttrafiken till Sverige är därför av stort ekonomiskt intresse för vårt land. Turismen innebär emellertid icke endast ekonomiska värden. Om också dess betydelse för att främja kulturutbytet och åstadkomma ökad förståelse mellan olika folk kanske ej får överskattas, måste det dock ur många synpunkter anses vara av vikt, att ökad kännedom sprides om Sverige genom att utländska turister besöker landet.

På grund av den otillräckliga tillgången på hotellrum föreligger under vissa tider på året svårigheter att ta emot en resandeström av nuvarande omfattning. Turistutredningen har i betänkande angående turisttrafiken från utlandet (SOU 1951: 49), vilket betänkande varit föremål för remissbehandling, som främsta orsak till knappheten på hotellutrymmen angivit den bristande lönsamheten inom hotellnäringen. Departementschefen vill emellertid erinra om att priskontrollnämnden dels alltsedan 1949 medgivit, att vissa hotell under högsäsongen höjer priserna, dels den 8 maj 1952 — således efter det att turistutredningen avgav sitt betänkande — hävt större delen av prisregleringen för turisthotell och därmed likställda etablissemang. Möjligheterna att medge ytterligare lättnader i prisregleringen — främst beträffande hotellen i tätorterna — eller att införa en helt fri prissättning är i nuvarande läge begränsade. Departementschefen förutsätter dock, att priskontrollnämnden med uppmärksamhet följer denna fråga. Den i sammanhanget ej betydelselösa frågan om vinstkvantiteten å rusdrycker kommer enligt vad departementschefen inhämtat att omprövas efter det att 1944 års nykterhetskommitté avgivit sitt slutbetänkande.

En ökning av hotellbeståndet synes, fortsätter departementschefen, i och för sig önskvärd. Med hänsyn till konkurrensen om investeringsutrymmet kan en sådan utbyggnad emellertid endast ske successivt. Andra utvägar bör i möjligaste mån prövas för att häva rumsbristen. Departementschefen syftar här i första hand på möjligheterna att genom effektiv propaganda utsträcka turistsäsongerna.

Frågan huruvida staten bör ingripa för att sanera förhållandena inom resebyråbranschen har varit föremål för delade meningar bland såväl de sakkunniga som remissinstanserna. Uppenbarligen kan här, framhåller departementschefen vidare, anföras skäl både för och emot ett statligt ingripande. Att bedrägliga eller oskickliga researrangörer tillfogat enskilda medborgare — och i viss mån även Sveriges anseende som turistland — avbräck har under senare tid inträffat vid upprepade tillfällen. I likhet med sakkunnigmajoriteten anser departementschefen dock, att åtminstone tills vidare resebyråbranschen själv bör söka åstadkomma bättre förhållanden. Om dessa strävanden visar sig vara otillräckliga, synes frågan om statligt ingripande få tas upp på nytt.

Beträffande frågan om en sammanslagning av Svenska institutet och turisttrafikförbundet biträder departementschefen de synpunkter, som framförts av bl. a. institutet och förbundet. Det synes sålunda icke lämpligt att ha ett gemensamt organ för kulturutbyte och turistpropaganda. Ett nära praktiskt samarbete i fråga om verksamheten såväl inom Sverige som utomlands bör emellertid självfallet eftersträvas. I detta sammanhang omnämner departementschefen, att en särskild samarbetsdelegation föregående år tillsatts av institutet och förbundet.

Frågor som i en eller annan form angår turismen handläggs av ett flertal myndigheter och organisationer. Ett rådgivande och samordnande organ, ett statens turistråd av den typ turistutredningen föreslagit, skulle under dessa förhållanden enligt departementschefen kunna bliva av betydelse. Å andra sidan anser departementschefen i likhet med flertalet remissinstanser att man knappast utan starka skäl här bör inrätta ett nytt statligt organ. Det synes tills vidare icke uteslutet att på andra vägar lösa de uppgifter, som här föreligger. Så kan i första hand tänkas ske, om de statliga myndigheter, som har beröring med de av turistutredningen dryftade spörsmålen, i fortsättningen ägnar dessa särskild uppmärksamhet och samtidigt turisttrafikförbundet i organisatoriskt och ekonomiskt hänseende förstärkes. På nu anförda skäl vill departementschefen icke för närvarande framlägga förslag om inrättande av ett statens turistråd.

Turisttrafikförbundets huvuduppgift är att verka för en ökning av turisttrafiken från utlandet. Detta sker främst därigenom att förbundet utger och — flerstädes genom egna lokala byråer — i olika länder distribuerar böcker, broschyrer, filmer, affischer och annat propagandamaterial rörande Sverige som turistland. En annan sida av förbundets verksamhet utgör arbetet på att utveckla vårt lands turistväsen, d. v. s. att förbättra möjligheterna att ta emot turister. Förbundet har framhållit, att det under de senaste

åren arbetat under bekymmersamma ekonomiska förhållanden. För nästa budgetår har förbundet begärt, att statsanslaget till förbundets verksamhet höjes från 360 000 kronor till 900 000 kronor. Departementschefen är icke beredd att tillstyrka en så betydande ökning av statsbidraget och anser sig icke heller kunna förorda en sådan omläggning av principerna för beräkning av statsbidraget som turistutredningen föreslagit. Förbundet har under senare år utöver statsanslaget erhållit bidrag med ca 100 000 kronor årligen från handels- och sjöfartsfonden. Detta anser departementschefen icke vara en lämplig finansieringsform, när det gäller bidrag till förbundets fasta kostnader. Enligt departementschefens uppfattning är den för närvarande mest angelägna uppgiften att skapa en fast ekonomisk grundval för förbundets verksamhet. Departementschefen förordar i anslutning härtil att anslaget till bidrag till turisttrafikförbundet höjs med 140 000 kronor till 500 000 kronor. Departementschefen förutsätter, att förbundet med ett anslag av denna storlek skall få möjlighet att organisera den fasta verksamheten på ett förhållandevis tillfredsställande sätt. Samtidigt finner departementschefen det rimligt att även framdeles medel från handels- och sjöfartsfonden skall kunna ställas till förbundets förfogande, därest behov av bidrag tillfälligtvis uppkommer för genomförande av någon särskild propagandakampanj eller liknande ändamål.

Förbundet har beräknat inkomsterna från statens järnvägar och enskilda bidragsgivare till 400 000 kronor. Departementschefen utgår från att förbundet söker skaffa sig största möjliga bidrag från enskilda organisationer och företag. Det allmännas bidrag synes dock komma att täcka åtskilligt mer än hälften av kostnaderna för verksamheten, något som också torde vara fullt rimligt med hänsyn till de för landet betydelsefulla uppgifter förbundet omhänderhar. I anslutning härtil bör emellertid enligt departementschefen framhållas, att det synes påkallat att förbundets styrelse får en sådan sammansättning, att det allmännas intressen och det nu väsentligt höjda statsbidraget bättre återspeglas. Härigenom synes man också i viss utsträckning kunna tillgodose de syften, som turistutredningen haft i tankarna, då den föreslagit ett statens turistråd. Vad utredningen anfört om förbundets organisation i övrigt och om de lokala turisttrafikföreningarna synes departementschefen icke nu böra föranleda någon åtgärd från statens sida.

Utskottet. Turistutredningen har föreslagit, att ett rådgivande och samordnande organ skall inrättas för frågor, som beröra turismen. I likhet med departementschefen finner utskottet icke påkallat, att för närvarande ett särskilt organ tillskapas för ifrågavarande uppgifter. De av utredningen avsedda syftena torde kunna tillgodoses på andra vägar; bland annat bör turisttrafikförbundets styrelse kunna erhålla en sådan sammansättning, att de berörda synpunkterna kunna bevakas på ett ändamålsenligare sätt än vad hittills varit fallet. Utskottet tillstyrker, att det å riksstaten uppförda bidragsanslaget höjes med 140 000 kronor. Vid bifall till departementschefens av utskottet sålunda tillstyrkta förslag kommer förbundets finansiering att

till ännu större del än tidigare grundas på statsanslag eller bidrag av statliga företag. Med hänsyn härtill och till nyss angivna syn på förbundets uppgifter anser utskottet i likhet med departementschefen påkallat, att det allmänna erhåller vidgad representation i förbundets styrelse.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 500 000 kronor.

93:o) **Avsättning till fonden för idrottens främjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 103, s. 174—176) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 7 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 6 500 000 kronor.

Sveriges riksidsrottsförbund har i skrivelse den 27 augusti 1952 hemställt, att anslaget höjes med 1 100 000 kronor. Av anslagshöjningen hänför sig i runt tal 1 000 000 kronor till idrottsanläggningar och återstoden, ca 100 000 kronor, till kostnader för verksamheten i övrigt. I en senare skrivelse har förbundet begärt ytterligare anslag med 1 000 000 kronor till idrottsanläggningar.

Departementschefen delar den av föregående års riksdag uttalade uppfattningen, att idrottsrörelsen på grund av sin betydelsefulla verksamhet bör erhålla ett verkningsfullt stöd av statsmakterna. I likhet med riksidsrottsförbundet anser departementschefen önskvärt, att bidrag till idrottsanläggningar anvisas i större utsträckning än som kunnat ske under de sista åren. Då viss höjning skett beträffande den för bl. a. idrottsanläggningar avsedda byggnadskvoten, synes under den närmaste framtiden en ökning av nyanläggningar för idrottsändamål kunna komma till stånd. Departementschefen anser sig emellertid icke kunna förorda, att anslaget uppräknas med hela det belopp, som riksidsrottsförbundet äskat, utan föreslår att anslaget höjes med 1 000 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 7 500 000 kronor.

94:o) **Avsättning till fonden för friluftslivets främjande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104, s. 176 och 177), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 750 000 kronor.

95:o) **Avsättning till lotterimedelsfonden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 105, s. 177—179) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 12 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10 500 000 kronor.

En betydande ökning av anslaget är, framhåller departementschefen, nödvändig, om man skall kunna upprätthålla den fasta kulturella verksamhet, som är beroende av bidrag från fonden, och samtidigt beakta landsbyggsändamålen. För att i rimlig utsträckning tillgodose alla de ändamål, vartill bidrag från fonden bör beviljas, beräknar departementschefen, att för innevarande budgetår erfordras ett ytterligare anslag av 1 500 000 kronor samt för budgetåret 1953/54 en höjning med 2 000 000 kronor i förhållande till det för löpande budgetår anvisade anslaget. För nästa budgetår föreslås anslaget alltså uppfört med (10 500 000 + 2 000 000 =) 12 500 000 kronor.

Utskottet får — under erinran om att riksdagen å tilläggsstat för innevarande budgetår för ändamålet anvisat 1 500 000 kronor — med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Avsättning till lotterimedelsfonden* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 12 500 000 kronor.

96:o) **Kostnader för företagsräkning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, s. 179—181), innebärande en anslagsminskning av 31 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för företagsräkning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 569 000 kronor.

97:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, s. 181), innebärande en av höjda löner och dagarvoden föranledd anslagshöjning av 75 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 575 000 kronor.

98:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, s. 181 och 182), innebärande en anslagshöjning av 15 000 kronor, varav 5 000 kronor betingas av belastningen och 10 000 kronor avses för att täcka kostnaderna för Sveriges andel i den internationella konferens om verksamheten vid skeppsprovvningsanstalter, som år 1954 skall hållas i Göteborg, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

99:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 182), innebärande en anslagsminskning av 4 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 kronor.

Uppskjutna frågor.

100:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 4: Kommerskollegium: Avlöningar. Kommerskollegium: Omkostnader,

punkten 11: Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar. Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader,

punkten 55: Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar,

punkten 71: Bidrag till handelshögskolan i Stockholm,

punkten 72: Bidrag till handelshögskolan i Göteborg,

punkten 91: Statens priskontrollnämnd: Avlöningar,

punkten 92: Statens priskontrollnämnd: Omkostnader samt

punkten 93: Statens bränslekommission: Avlöningar. Statens bränslekommission: Omkostnader; vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm den 31 mars 1953.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Näs-gård, Ohlon, Leander, Gillström, Pålsson, Näsström, Sundelin, Bergh, Heselbom, Lundqvist, Edvin Thun, Bergman och Eric Holmqvist; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Ståhl, Svensson i Ljungskile, Lindholm, Johansson i Mysinge, Åkerström, Hoppe, Wedén, Onsjö, Thapper, Birke, Gustafsson i Skellefteå, Gustafsson i Stockholm och Karlsson i Olofström.

Reservationer.

1) vid *punkten 29* (Statens hantverksinstitut: Särskilda rationaliseringsundersökningar) av herrar *Ohlon, Sundelin, Ståhl, Svensson* i Ljungskile, *Wedén* och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 252 och II: 285 och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Hantverket och den mindre industrien intaga med hänsyn till såväl antal sysselsatta som produktionsvärde en betydelsefull plats inom det svenska näringslivet. Det är emellertid av stor vikt, att åtgärder i effektiviserings-syfte vidtagas för att säkerställa yrkets och det enskilda företagens lönsamhet. Statens hantverksinstitut har under en följd av år i sina anslagsäskanden hemställt, att anslag måtte ställas till förfogande som bidrag till rationaliseringsverksamhet på detta område. Dessa äskanden ha emellertid icke föranlett någon åtgärd. Den mindre industrien och hantverket torde endast i undantagsfall ha ekonomiska möjligheter att hålla speciell expertis fortlöpande knuten till företagen eller att själva bekosta omfattande rationaliseringsundersökningar. Det är därför enligt utskottets mening angeläget, att staten lämnar direkt medverkan för att täcka en del av de med rationaliseringsundersökningarna förenade kostnaderna. Utskottet vill med anledning härav föreslå, att i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet ett anslag av 50 000 kronor anvisas för ändamålet.»

dels ock utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må med bifall till motionerna I: 252 och II: 285 till *Statens hantverksinstitut: Särskilda rationaliseringsundersökningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.»

2) vid *punkten 42* (Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri. Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.)

a) av herrar *Näsgård, Ohlon, Pålsson, Sundelin, Lundqvist, Ståhl, Svensson* i Ljungskile, *Johansson* i Mysinge, *Akerström, Wedén, Onsjö* och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka ökad medelsanvisning till upplysnings- och organisationsverksamhet samt inrättande av en lånefond för lån till företagareföreningarna och att därför

dels den del av utskottets yttrande på s. 25, som börjar med orden »Såsom i» och slutar med orden »i fråga», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet delar den uppfattning, som motionsvis kommit till uttryck, att hantverks- och småindustriverksamheten i flera väsentliga avseenden intager en nyckelposition i näringslivet. Detta gäller i synnerhet i fråga om de allmänt omfattade strävandena att söka åstadkomma ett mera differen-

tierat näringsliv på landsbygden, varigenom fördelar såväl ur befolkningspolitiska som allmänt ekonomiska synpunkter skulle vinnas. För nyföretagandet spelar småindustrin en central roll.

Vad gäller den genom företagareföreningarna för nystartande och utveckling av hantverk och småindustri bedrivna låne- och bidragsverksamheten vill utskottet därför betona, att ett ökat stöd från statens sida på något längre sikt icke bör ses såsom en statsfinansiell belastning. Den positiva verkan på inkomstbildning och skatteunderlag, som detta stöd med skäl kan förväntas utöva, får även tagas i beaktande. Att ett ökat bidragsbehov föreligger, framgår även av det förebragta materialet. Detta gäller såväl anslaget till företagareföreningarnas upplysnings- och organisationsverksamhet som anslaget till låneverksamheten. I fråga om det förstnämnda anslaget har kommerskollegium äskat en ökning av det nu utgående anslaget med 105 000 kronor till 475 000 kronor, vilket yrkande även upptagits i motionerna I: 248 och II: 266 samt I: 250 och II: 347. Utskottet finner de här framställda yrkandena välmotiverade och förordar, att ifrågavarande anslag bestämmes till 475 000 kronor.

I fråga om anslaget till Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. har i motionerna I: 249 och II: 267 förordats, att den del av detta anslag, som skall användas för långivning genom företagareföreningarna, icke upptages på driftbudgeten som reservationsanslag utan bör en lånefond för ändamålet inrättas. Härjämte föreslås, att såsom kapitalinvestering i denna lånefond anvisas ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor. I motionerna I: 248 och II: 266 hemställs, att till avskrivning av detta anslag uppföres på driftbudgeten ett reservationsanslag av 750 000 kronor.

Med hänsyn till att här ifrågavarande långivning måste anses som räntabla investeringar, vill utskottet tillstyrka en sådan omdisponering. Utskottet föreslår således inrättandet av en lånefond, benämnd Lån till företagareföreningarna, att upptagas bland statens utlåningsfonder. Vad angår räntesatser och övriga villkor, om vilka Kungl. Maj:t må utfärda närmare bestämmelser, förutsätter utskottet, att de nu gällande reglerna för ifrågavarande lån tillämpas. Vad angår det av utskottet sålunda förordade investeringsanslagets storlek föreslår utskottet, att detsamma för nästkommande budgetår bestämmes till 2 500 000 kronor. Beträffande härav föranlett avskrivningsanslag kommer utskottet att framdeles yttra sig.

För att de medel, som stå till förfogande för subvention, icke skola minskas, föreslår utskottet i enlighet med yrkandet i motionerna I: 248 och II: 266, att anslaget till Kostnader för främjande av företagsamhet m. m. för nästa budgetår uppföres med 150 000 kronor.»

dets ock utskottets hemställan under I. bort hava följande lydelse:

»I. att riksdagen må

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 248 och II: 266 samt I: 250 och II: 347, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å motionen II: 268, till *Upplysnings- och organisationsverk-*

samhet i fråga om hantverk och småindustri för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 475 000 kronor;

b) i anledning av motionerna I: 249 och II: 267 till *Lån till företagareföreningarna* för budgetåret 1953/54 under statens utlåningsfonder anvisa ett investeringsanslag av 2 500 000 kronor;

c) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 250 och II: 347 samt med bifall till motionerna I: 248 och II: 266, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor;»

b) av herrar *Bergh, Skoglund* i Doverstorp och *Birke*, vilka ansett, att utskottet på s. 25 i sitt yttrande bort mellan tredje och fjärde styckena införa ett stycke av följande lydelse:

»Att i stigande omfattning lösa hantverkets och småindustriens finansieringsfrågor över statsbudgeten är varken möjligt eller välbetänkt. Det verkligt betydande tillskottet till småföretagens kapitalförsörjning måste komma från sparandet i samhället och förmedlas över sparbanker och affärsbanker. Olika åtgärder i syfte att säkra och förbättra de mindre företagens förmåga att därvid göra sina anspråk gällande kunna övervägas. Det alldeles avgörande måste emellertid vara att öka detta sparande så att i första hand förutsättningar skapas för en avveckling av kreditransoneringen. Med hjälp av anslaget till upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri har en uppenbarligen i stort sett värdefull rådgivningsverksamhet bedrivits framför allt rörande allmänna drifts- och rationaliseringsspörsmål. Denna är väl förtjänt av stöd från det allmänna. Att i nuvarande statsfinansiella läge öka anslaget skulle vara ett avsteg från den nu mer än någonsin nödvändiga återhållsamheten med statsutgifter, vilket lätt drar andra och statsfinansiellt måhända mer betydande sådana avsteg med sig. Att statsutgifterna hållas nere är en förutsättning för den skattelättnad, av vilken inte minst den mindre företagsamheten är i så starkt behov.»

3) vid *punkten 43* (Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor) av herrar *Ohlon, Sundelin, Ståhl, Svensson* i Ljungskile, *Wedén* och *Gustafsson* i Skellefteå, vilka ansett, att utskottet i anledning av motionen II: 258 bort föreslå en sänkning av anslaget och att därför utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet anser det vara av värde att upplysningsverksamhet bedrivs på de områden, om vilka här är fråga. Såsom framhålles i motionen II: 258 synes emellertid den här ifrågakvarande offentliga verksamheten utan men kunna administreras av andra statliga organ, såsom arbetsmarknadsstyrelsen och arbetarskyddsstyrelsen, varvid samarbete på samma sätt som hit-

tills bör äga rum med arbetsmarknadens organisationer. Utskottet finner det inte heller oriktigt, att dessa organisationer till viss del även lämna ekonomiskt stöd åt verksamheten. Utskottet vill dock inte motsätta sig att ett statligt anslag för verksamheten beviljas. Med hänsyn till nu anförda skäl, till förefintligheten av kvarstående reservation å anslaget och till angelägenheten av att iakttaga återhållsamhet med statens utgifter vill utskottet förorda att anslaget uppföres med 50 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 258 till *Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.»